ПАМ'ЯТАЄМО МИНУЛЕ
200-річчя
НЕЗАЛЕЖНОСТИ ЗСА
100-річчя
АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ
—БУДУЄМО МАЙБУТНЄ

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXIII. Ч. 128. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 10-го ЛИПНЯ 1976 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, JULY 10, 1976 No. 128. VOL. LXXXIII

У БАД-ЕМСІ – МІСТІ ЛІНҐВІЦИДНОГО УКАЗУ

УКРАЇНСЬКІ ПРАПОРИ НА ЦЕНТРАЛЬНІЙ УСТАНОВІ БАД-ЕМСУ, ТАБЛИЦЯ ГАНЬБИ НА ПАЛАТІ ОЛЕКСАНДРА II, „ЕМСЬКИЙ УКАЗ" ПРИЛЮДНО СПАЛЕНИЙ І СИМВОЛІЧНО ЗНИЩЕНИЙ

Репортаж Софії Наумович

Спільні зусилля наших професорів з усього світу, з ініціятором цієї імпрези проф. Я. Рудницьким на чолі, у співпраці з ЦПУЕН — його головою мгром Антоном Мельником і енерґійним організатором Степаном Мудриком, — дали свої дуже позитивні наслідки, чимало причинившися до розвінчання фальшивого „лібералізму" московського царя.

Чудове містечко, що тягнеться обабіч ріки Лян — з'єднання колишнього села Емс із модерною купелевою місцевістю Бад у загальновідомий Бад-Емс, — жило аж до пропам'ятного дня 24 травня 1976 р. — під знаком Москви. Тут же височить московська цибуляста церква, фундована Александром II, тут же його палата з чотирьома маленькими вежечками, що то їх ні пришив, ні прилатав до касарняної будови, помальованої без смаку, на огидний рожевий колір — оце ці зовнішні прикмети (бо є ще й архіви), що зразу кидаються в вічі кожному відвідувачеві. Тому й щаслива була думка проф. Рудницького, щоб саме в тому місті влаштувати протестаційну наукову конференцію та бодай трохи „відмоскалити" його. І тому учасники конференції могли з приємністю зауважити два великі українські прапори, що гордо повівали на репрезентативному будинку Курґавз, та великий напис при вході до „блакитної залі", що тут відбувається українське зібрання. У просторому голі — виставка скульптур Григора Крука вигідно розмістила, серед високих білих колон, — відомі нам постаті українських селян, підпитих дяків, танцюристок і скорбних матерей, ченців-аскетів і присадкуватих „ксьондзів", що притягали своєю оригінальністю туристів і купальників.

Перед самою конференцією був ще час поглянути на цю таблицю ганьби, яку ЦПУЕН при допомозі проф. Юрія Бойка, домоглося від управи міста вмурувати в колишню царську палату з таким приблизно змістом: „Тут, у цьому будинку, 30 червня 1876 року цар Александер II підписав указ про заборону української мови. Хай це буде пересторогою всім!" Підпис: СКВУ. Ця таблиця була офіційно відкрита після конференції, в що її ще не закрили, то ми мали змогу послухати реакції ли змогу послухати реакції групи туристів зі склянками емської води: „То цей „швайнегунд" (падлюка) приїхав аж сюди, щоб заборонити українцям їхню мову?!"

Наукову конференцію відкрив проф. Я. Рудницький привітом директора Курґавзу Ганса Вадеполя і наданням йому першого слова. Директор заявив, що вітає учасників теж і від відсутнього бюрґермайстра, який щойно на другий день прийме українську делеґацію. А далі п. Вадеполь заторкнув історію свого міста, насиченого „московським духом", будинками і високими особистостями, як наприклад, „російський письменник Гоголь" та музика Ваґнер. Німці раді віддячитися українцям за те, що вони вітали їх „хлібом і сіллю", і саме така нагода трапилася сьогодні, бо ж усі знають, що значить мова для народу.

Йому зразу відповів проф. Рудницький подякою за згадку про Гоголя, українця, твори якого „Тарас Бульба" і „Вечори на хуторі" велемовно про це кажуть. Його роздвоєність душі з приводу чужомовної творчости, мабуть, прийдеться в час ювілею відзначити українцям знову ж таки у цьому гостинному Бад-Емсі. Далі проф. Рудницький зазначив, що конференція складатиметься з трьох частин і зразу віддав провід першої з них проф. Константинові Біді з Канади. Цей обмежив промови до 20 хвилин і запросив до слова ректора Володимира Янева.

Доповідач привітав учасників від УВУ й НТШ, пов'язаних з Емським указом, який мав деякі позитивні наслідки як наприклад: постання НТШ у Львові 1873 р. було відповіддю на Валуєвський указ, а після Емського пожвавилася динаміка відродження Галичини й її солідарність з наддніпрянськими українцями, скристалізувалося почуття соборности всіх українських земель. Незабаром почалися й міжнародні дії-протести. Драгоманов виступив з меморіялом у Франції, „Українше Рундшав" назвало указ „курйозом 19 ст.", сп. Сембратович писав у ньому про заборону

(Закінчення на стор. 6-ій)

Відбудуться єрейські свячення диякона Романа Мірчука

Філядельфія, Па. (В. Л-ць) — У митрополичому соборі Непорочного Зачаття Пречистої Діви Марії Владика Василь Лостен 19-го червня ц. р., перед Архиєрейською Божественною Літургією, уділив піддияконських свячень Романові Мірчукові, а під час св. Літургії висвятив його на диякона. Цієї суботи, 10-го липня, у згаданому митрополичому соборі відбудуться єрейські свячення диякона Романа Мірчука, що його уділить Владика Амвросій Сенишин, Митрополит Української Католицької Церкви в ЗСА, а в неділю 11-го липня о годині 3-ій по полудні о. Роман Мірчук відправить свою першу Службу Божу в церкві Христа Царя.

Диякон Роман Мірчук, член філядельфійської парафії Христа Царя, є сином відомих наших громадян д-ра Петра й пані Анізії Мірчуків. Він народився 13-го вересня 1950 р. в Мюнхені. У Філядельфії вчився спершу в початковій школі, а потім у школі Сестер Василіянок. Середню школу закінчив у Кардинал Даґерті гайскул, з успіхом закінчив студії у Ля Саль коледжі в 1972 р., а богословські студії абсольвував в 1975 р. в Духовній Семінарії св. Йосафата й у Католицькому Університеті у Вашінґтоні. Роман Мірчук від ранньої юности належав до Спілки Української Молоді Америки і був її активним членом. В студентських роках був заавансованим виховником, виконував функції головного виховника на сумівських виховно-відпочинкових таборах, був інструктором на вишкільних курсах, сповняв функції пресового референта в Головній Управі СУМА, писав статті і замітки до сумівських видань, редаґував і приготовляв вишкільні матеріяли та займався виховною працею в Осередку СУМА ім. УПА у Філядельфії.

В Колеґії св. Андрея в Вінніпеґу почалися літні Курси Українознавства

Вінніпеґ (Н.Н.). — В неділю, 4 липня 1976 р., відбулася реєстрація молоді на 26 чергові Курси Українознавства в Колеґії Св. Андрея на кемпусі Манітобського університету.

Колеґія Св. Андрея була заснована в 1950 р., і від того часу є одним з українських культурних осередків в Північній Америці. Кожного року в цей час біля 85 молодих людей українського походження, учнів середніх шкіл, приїжджає на 5 тижнів до Колеґії, щоб побути в українському середовищі та навчитися більше про свою культуру, про своє слав не минуле, а тоді повезти із собою в різні закутки континенту відновлену або й тут набуту любов до свого рідного. Протягом цього часу (від 4 липня до 8 серпня) учні учащатимуть на акредитовані курси української мови і літератури, а крім цього, щоб зберегти свою спадщину, навчаться релігії, історії, географії, народних танків, хорового співу, драми, вишивання, писання писанок і ткацтва.

Крім цих обов'язкових предметів, студенти мають різні розваги, як спортові змагання і прогулянки та беруть активну участь в Українському Національному Фестивалі в Давфині.

Директор Літніх Курсів Українознавства, Андрій Сірий, висловився про курси так:

„Студенти мусять вставати рано, щоб о годині 8-ій бути в каплиці. Цілий день виповнений лекціями, ручними роботами, вправами, розвагами... Закінчення повного дня знов у каплиці, на тихій молитві, о годині 10:30 вечора. Курсанти помучені, але вдоволені і готові на нічний відпочинок. Я певний, що студенти, закінчивши Літні Курси, з них багато скористають і понесуть багатство свого найдорожчого скарбу — української культури — з собою, щоб поширювати його в місцях свого поселення".

Для допомоги п. Сірому є обмежене число осіб (лише п'ять), але всі вони працюють із великим завзяттям.

Перед студентами — 5 тижнів, яких вони ніколи не забудуть. Приїхали вони із різних закутків Канади і ЗСА, познайомляться один з одним, один від одного чогось навчаться і здадуть собі справу, про це, що їх найбільше єднає, а це — їхнє українське походження.

СУСТА організує студентське інформаційне бюро

Екзекутива Союзу Українських Студентських Товариств Америки оголошує створення бюра, що має стати інформаційним осередком для тих українських студентів у цілій Америці, які шукають за точними інформаціями відносно студій на різних поземах, стипендій, різних федеральних програм та інших академічних зацікавлень.

В загальному, українські студенти в Америці не є вповні поінформовані в справах федеральних допомог та різних можливостей, що ними вони можуть вповні користуватися. Дальше, СУСТА одержала багато запитань відносно студій україністики при різних університетських осередках, імен українських професорів та їхніх адрес. Також напливає багато прохань за інформаціями відносно контактів з українськими професіоналістами.

Нове інформаційне Бюро СУСТА старатиметься точно відповідати на запити нашого студентства. Також ціллю цього бюра буде контактувати надійних українських студентів з нашими професорами, чи то в справах консультації відносно ділянок студій, чи відносно одержання стипендії чи іншої допомоги або прийняття до даного університету.

Ця нова програма СУСТА діятиме по засаді: „Українці допомагають українцям".

В останніх кількох тижнях провід СУСТА вислав низку листів до українських професійних товариств, прохаючи їхньої допомоги, співпраці та піддержки в цій новій, важливій для нас ділянці. СУСТА сподівається, що ця співпраця принесе користь усім зацікавленим: притягне молодь до професійних товариств, а молодь діставатиме бажані інформації та нав'яже контакт із старшими колеґами.

Перші кроки для співспівпраці вже пороблено: 1-го липня ц. р. на сходинах з участю інженерів Юрія Гончаренка, голови Товариства Українських Інженерів, і Євгена Івашкова, бувшого голови цього товариства, та Юрія Серанта, голови СУСТА, обговорено подробиці майбутньої співпраці. Екзекутива СУСТА з приємністю стверджує, що Товариство Українських Інженерів вповні піддержує задуми та пляни наших студентів і приобіцяло їм свою повну підтримку. Голова інж. Гончаренко заявив, що Товариство подасть зацікавленим студентам (в ділянках інженерії, математики та фізичних наук) докладні інформації відносно студій на ґрадуаційному поземі, можливостей одержати стипендії від Товариства та подасть практичні поради в їхніх майбутніх професіях. Додатково, усі зацікавлені студенти зможуть безкоштовно одержувати професійний журнал Товариства.

Проситься зацікавлених звертатися на адресу СУСТА: Поштова скринька ч. 351 Купер, Ню Йорк, Н. Й. 10003, або телефон (212) 228-5351.

Українські домовласники Ню Йорку відбули сходини, заповідають збори

Ню Йорк (амм). — Товариство Українських Домовласників Ню Йорку відбуло тут 1 липня 1976 р. свої ширші сходини. Розглянули чотири оферти на доставу членам Т-ва оливи до огрівання й вибрали з них одну, яка дає 15% знижки.

Передискутовано справу безпеки в нашому Давнтавні й рішено почати в цій справі плянову акцію. В першу чергу постановлено внести скаргу до Мейора міста проти надсилання містом до готеликів в нашому районі бувших кримінaлістів і наркоманів, як безробітних утриманців „Велфер-у". В скарзі домовласники видвигнуть свої фінансові втрати, спричинені такою поведінкою міста. Т-во буде також заохочувати купців, церкви й інші установи зробити це саме.

Намічено відбути восени 1976 року перші Загальні Збори. До того часу мають приєднати нових членів. Тепер Т-во має 38 членів з 51 домами. Між ними є вже 6 установ (УКК-СУА, Народний Дім, Пласт, Самопоміч, Самопоміч Кредитівка й Друкарня св. Софії). Кооптовано на нового скарбника Миколу Шпетка та затверджено постійним відпоручником до Громадської Ради при поліції (9th Precinct Community Council) Зенона Крамарчука. Проводив сходинами голова Т-ва інж. Іван Когут, секретарював п. Іван Лозовий.

КОНВЕНЦІЯ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПАРТІЇ ПОЧИНАЄТЬСЯ В ПОНЕДІЛОК В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — В понеділок, 12-го липня ц. р., тут у найбільшій залі цього міста - великана Медісон Сквер Гардені розпочнеться Конвенція Демократичної партії, головним завданням якої є вибрати кандидата на президента ЗСА, який стане до виборів в листопаді ц. р., і прийняти політичну плятформу партії, якої, в принципі, повинен придержуватись президент, якщо ним буде демократ, що переможе республіканського кандидата у виборах. З огляду на поганий досвід з Конвенції Демократичної партії у Чікаґо, де дійшло було до бурхливих демонстрацій, організатори Конвенції в Ню Йорку поробили відповідні заходи, щоб цьому запобігти. На залю Конвенції матимуть право входити тільки делеґати, представники преси і гості за окремими перепустками, які будуть строго перевірятися поліцією. Керівник цієї ділянки Конвенції, Кліфтон Касіді, заявив, що така вимога конечна, щоб забезпечити спокійний перебіг нарад Конвенції. Перепустки, форми і кольори яких держаться в строгій таємниці, видаватимуться зареєстрованим особам вже при вході на залю. Саму залю і прилеглі до Медісон Сквер Ґардену будинки будуть охороняти 1.200 службовців поліції і 200 детективів в цивільному. Пляни охорони

Джімі Картер

скоординовані з ЕфБіАй і залізнодорожною поліцією Пен - Сентрал і Лонґ Айленд. Керівником цих поліційних з'єднань міська управа назначила заступника команданта нюйоркської поліції Даніеля Куртнея. Встановлено також зв'язок з Національною Ґвардією і командою 82-ї парашутної дивізії, які інтервеніюватимуть у випадку більших безпорядків. Загально оцінюється, що перебіг Конвенції буде спокійніший. Висліди правиборів та загальний передконвенційний розвиток дає всі підстави до заключень, що демократичним кандидатом на президента ЗСА в цьогорічних виборах буде Джіммі Картер.

Румунія домагається від країн КОМЕКОН-у допомоги для слабших

Берлін, Східня Німеччина. — Прем'єр-міністер Румунії, Манеа Манеску, виступаючи у другому дні трьохденної конференції країн Комекону, совєтського економічного бльоку, висунув пряме домагання, щоб багатші країни Комекону, такі, як Совєтський Союз, Чехо-Словаччина і Східня Німеччина, допомогли біднішим комуністичним державам стати на власні ноги і сповнити вимоги, передбачені у 15-літньому економічному пляні, який мав бути прийнятий, як заключний акт конференції. Членами - основниками Комекону є всі комуністичні держави Східної Европи, а також Монголія і Куба. До сьогодні тільки Кубі і Монголії надано спеціяльний статус бідніших держав та признано економічну допомогу дя підвищення життєвого рівня населення. Румунія і Болгарія належать до найслабше господарсько розвинених країн і тому найбідніші у цьому бльоці. В іншому виступі румунські представники домагалися також більш гнучкої економічної політики, яка забезпечила б скоріше постачання продуктів біднішим країнам і пожвавила б торговельну виміну між ними.

Західню Европу навістила велика посуха

Париж. — Небувала посуха, яка охопила цілий ряд західньо - европейських країн, стала у Франції загально - національною проблемою. Кореспонденти звітують, що посуха знищила одну третину основних сільськогосподарських районів країни. Сохнуть посіви зерна, картоплі, цукрових буряків, зменшились вироби з молока, бо немає чим прогодувати худоби. Селяни змушені масово продавати худобу, або її забивати і перепродувати м'ясо по знижених цінах. Такої посухи у Франції вже давно не було. У деяких районах забракло питної води і її мусять довозити у спеціяльних цистернах військовики. Рівень води в ріках понизився на 30, а в деяких й більше відсотків. Сильна посуха відразу спричинила підвишку цін на овочі і ярину.

Така ж посуха триває також в Англії, Німеччині, Бельгії й інших країнах Европи. Метеорологічна служба в Лондоні повідомила, що такої посухи, яка тепер триває в південній частині країни, не було від 250 років. Посуха цілковито змінила вигляд англійського краєвиду, посохли трави і ліси. Ріку Темзу в деяких місцях можна перейти вбрід. Так як у Франції уряд мусів завести раціоналізацію питної води, заборонив поливати городи і вулиці, як також мити водою авта. При тому дуже потерпіло сільське господарство. В Західній Німеччині цей рік буде мабуть найбільш неврожайним роком за останніх 50 років. За чотири місяців опадів було на 50 відсотків менше, як звичайно. Найбільше потерпіли від посухи південні і південно-західні райони. Температура в Англії і Німеччині сягає до 90 степенів за Фаренгайтом. Ця незвична в Европі горяч і посуха спричинила також жертви в людях. Матеріяльних втрат ще не сбраховано, але вони перейдуть у мільярди долярів.

КОНҐРЕСОВІ ПІДКОМІСІЇ СЛУХАЮТЬ СВІДЧЕНЬ ПРО ЗНИЩЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ ЦЕРКОВ

Вашінґтон. — Проф. д-р Лев Добрянський, президент Українського Конґресового Комітету Америки і голова Крайового Комітету Тижня Поневолених Націй, зізнаючи перед конґресовими підкомісіями міжнародних політичних і військових справ та міжнародних організацій, звернувся до уряду ЗСА із вимогою започаткувати офіційну акцію в обороні знищених совєтським режимом Українських Православної і Католицької Церков в Україні. „Знищення Сталіном цих двох Церков в найбільшій неросійській нації Східньої Европи — це злочин, який слід розглядати як особливе явище у світлі релігійного переслідування в СССР". — заявив д-р Л. Добрянський під час свідчення відносно резолюції конґресмена Даніела Флада з Пенсильвенії, яка вимагає „відродження Українських Православної і Католицької Церков в Україні".

Проф. Лев Добрянський

Подавши історію початків та розвитку християнства в Україні та підкресливши велике значення релігії в духовому і культурному розвитку українського народу, д-р Л. Добрянський назвав знищення Церков в Україні ґеноцидом і закликав Конґрес ЗСА до негайної дії по лінії реставрування українських Церков, а не тільки „загальникових заяв з вимогами більшої релігійної свободи в СССР". Д-р Л. Добрянський підкреслив, що поодинокі випадки релігійного переслідування в СССР, як ув'язнення о. Василя Романюка і пастора Георгія Вінса, слід розглядати в ширшому контексті ґеноцидної політики Кремля.

Крім д-ра Добрянського, із свідченням в справі о. В. Романюка і пастора Г. Вінса виступили перед підкомісією в середу, 30-го червня, конґресмен Джон Бюкенен з Алабами, проф. д-р Джон Данлоп з Оберлін коледжу і Юрій Добчанський, член Комітету Оборони В. Мороза у Вашінґтоні.

37 ВИДАТНИХ АМЕРИКАНЦІВ СТАЛИ В ОБОРОНІ В.БУКОВСЬКОГО

Ню Йорк. — Довідавшись, що Владімір Буковський розпочав знову голодівку у Владимірській в'язниці біля Москви, 37 видатних американців — письменників, поетів, артистів, видавців, журналістів, політиків і банкірів вислали протестного листа до генерального секретаря ЦК КПСС Леоніда Брежнєва із закликом негайно перевести Буковського до лічниці і забезпечити його відповідними медикаментами, які можуть допомогти врятувати життя цьому дисидентові. До своєї вимоги американські інтелектуалісти долучили розпачливий лист матері Буковського, яка вже кілька разів зверталася до Заходу допомогти врятувати її сина, якого КҐБ-івські нелюди хочуть позбавити життя, заставляючи його, тяжко хворого, працювати в нелюдських умовинах без відповідних харчів і медичної опіки. Подібні листи в обороні В. Буковського вислала вже раніше інша група американських вчених і деякі сенатори та конґресмени ЗСА.

Український матеріял у швайцарському німецькомовному виданні самвидаву

Женева (Н. Н.). — Від кількох років появляється двічі в рік під редакцією д-ра Удо Робе в швайцарському місті Тун в серії „Кураторія духової свободи" самвидавний матеріял, що продістається на Захід й друкується переважно російською та українською мовами в періодичній пресі. Одним з головних співпрацівників серії є д-р Корнелія Герстенмаєр, редакторка документаційної частини журналу „Віра в 2. світі" та президентка Товариства людських прав з осідком в Франкфурті над Майном.

У 8-му зашиті, що саме появився, особливо багато матеріялу, що стосується також колишніх і сучасних в'язнів совєтських таборів, Володимирської тюрми чи психлікарень. У цьому подвійному зошиті зібрані на 152 ст. близько 25 різних документів та хронік політичних в'язнів, між ними такі відомі українському читачеві матеріяли як: Інтерв'ю з паризькими в'язнями, Лист С. Глузмана до батьків, Звернення в справі Л. Плюща, Звернення українських жінок до Об'єднаних Націй, Заява Д. Шумука, Звернення в'язнів пермського табору 389/36, Будні Мордовських таборів Пенсона - Чорновола та багато іншого матеріялу.

Тому, що переважну частину матеріялу перекладано в редакції впрост з російської мови, не завжди дотримана правильна передача українських імен (за вийнятком тексту Пенсона-Чорновола).

І цей зошит надається для інформативної праці чужинців, його можна замовляти впрост у видавця. Ціна виносить 11 швайцарських франків. Адреса: Kuratorium Geistige Freiheit, Postfach 227, CH-3601 Thun, Schweiz (Suisse).

ПІДВИЩИЛИ ОПЛАТУ ЗА ПЕРЕСИЛКУ ГАЗЕТ

Вашінґтон. — В середу, 7 липня ц.р. увійшов в силу новий поштовий закон про підвишку цін на пересилку газет, журналів, платівок та іншого друкованого матеріялу, який досі пересилався другою, третьою і четвертою клясами. В середньому підвишка на пересилку газет і журналів підвищилась з 6,2 до 6,8 центів за фунт. Ця підвишка рахується тимчасовою і слід сподіватися в найближчому майбутньому нової підвишки. Національна Асоціяція Преси запротестувала проти цієї підвишки, вимагаючи від уряду стислішої контролі Поштової Служби.

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issue combined) by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303. Application to change frequency to "Daily except Mondays and holidays" pending at Jersey City, New Jersey.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 — Jersey City, N.J. 07303

Привіт з неволі

Можна сміло твердити, що увесь світ вітав З'єднані Стейти Америки з 200-річчям їх незалежности минулої неділі, 4-го липня. Воєнні кораблі та „стрункі" кораблі-вітрильники трьох десятків країн світу салютували Америці в нюйоркському порті, а символом та виразником безлічі всіх тих привітань, що наспіли від урядів багатьох країн світу та їх народів, можна вважати ювілейні відвідини англійської королеви Єлисавети II, прямого нащадка короля Джорджа III, за володіння якого тодішні англійські колонії з'єдналися в стейти та революційним словом і ділом проголосили і встановили свою незалежність.

Але між усіми цими привітами окрему вимову має привіт політичних в'язнів із Совєтського Союзу, текст якого поширено між закордонними кореспондентами в Москві та який передали в світ міжнародні пресові аґентства. Навряд, чи була яка вдумлива людина в світі, яка без глибокого зворушення і хвилювання прочитала такі прості і такі промовисті слова такого звернення-привіту на адресу американського народу: „Ані колючі дроти, ані кулемети, ані вежі сторожів, ані сторожкі собаки — ніщо не може зупинити нас, політичних в'язнів СССР, від того, щоб ми були разом з Вами в цю велику годину світової історії. Ми бажаємо американському народові здійснення його цілей, встановлених Батьками-Основоположниками — створення братерства вільних націй, сім'ї вільних народів".

У повідомленні пресових аґентств згадано, що привіт-звернення підписали 14 політв'язнів, але їх імен не подано. Та це й не таке важливе. Сміло бо можна твердити, що ті невідомі чотирнадцять підписів репрезентують не тільки десятки тисяч політв'язнів, замкнених у концентраційних таборах, тюрмах і психіятричних закладах, але мільйони людей багатьох націй, бо всі вони є політичними в'язнями в рабовласницькій комуно-московській тюрмі народів. І всі вони в ту „велику історичну годину" 200-ліття Американської Революції і незалежности З'єднаних Стейтів Америки цілком певно згадували — сказавши за Шевченком — „Вашінґтона з його праведним законом" та словами підписаних чотирнадцяти політв'язнів, напевно від душі і серця бажали здійснення ідеалів Американської Революції в усьому світі.

Ювілейне привітання американців, передане їм з неволі, повинно зобов'язувати більше, ніж усі привітальні сальви і салюти та промови на волі. Воно, це привітання з неволі, повинно зобов'язувати зокрема нас і всіх тих американських громадян, які кровно зв'язані з тими, що в неволі.

Проблеми Португалії

Передвиборча гарячка в ЗСА, величні святкування 200-річчя Американської Революції та інші справи зовнішнього і внутрішнього порядку відвернули дещо увагу американського політичного світу і громадян ЗСА від проблем Португалії, її гарячкової передвиборчої кампанії, парляментарної в квітні і президентської в червні ц. р., які не тільки привернули правопорядок в країні, але значно спричинились до політичної і господарської стабілізації та відсунули бодай на деякий час комуністичну загрозу, яка нависла була над тією країною і грозила перетворенням її знову на країну з диктаторською системою правління. Парляментарні, а пізніше президентські вибори виявили, що помимо довголітньої диктатури Салязара та Гаєтано, народні маси Португалії своїм здоровим інстинктом прагнуть демократії і справедливого соціяльного ладу та віддали 70 відсотків усіх голосів на соціял-демократів і соціялістів. Це був свого роду вотум довір'я до згаданих політичних партій, які, в оцінці португальців, одинокі могли зліквідувати минуле, але водночас давали ґарантію, що на місце правої диктатури не прийде ліва з комуністами у проводі. А така загроза існувала, хоч її, як також цілий комплекс проблем у Португалії, не цілком серйозно трактували ЗСА і інші західні країни, помимо того, що Португалія була членом Північно-Атлантійського Оборонного Пакту (НАТО) і, стратегічно беручи, відігравала дуже поважну ролю в оборонній системі Заходу.

Сьогодні, коли в Португалії, після дворічних революційних потрясень, політичні відносини почали нормалізуватися, коли активна частина народних мас під керівництвом соціял-демократів і соціялістів Сореза чинно протиставиться комуністичній загрозі, коли вільними виборами португальський нарід обрав на президента ген. Ромальго Еанеса, а на чоло політичного життя приходять поміркованi політики, західні держави, розуміючи свою ранішу помилку, намагаються бодай тепер прийти з допомогою, в першу чергу економічною, яка повинна допомогти Португалії перебороти господарські труднощі і закріпити в країні демократичну систему правління.

Побачивши свою прогру, Центральний Комітет Компартії Португалії опублікував повиборчий 29-сторінковий документ, у якому, з престижевих і моральних моментів, пропонується створення кабінету з політичних груп лівого напрямку, бо, мовляв, тільки вони „зуміють розв'язати політичну й економічну затяжну кризу Португалії". Але сьогодні вже ніхто не прислухається до комуністичної пропаганди, так подібної до совєтської пропаганди в пореволюційних роках 1918 і пізніше.

Приклад Португалії ще раз наглядно виявив, де лежить загроза для демократичних систем, свободи слова, вияву та справжнього соціяльного поступу, побудованого на справедливості.

Кубинці не бажають воювати

Маямі. — В середу, 7-го липня, американський корабель підібрав на поклад 3-х кубинців, які плавали на морі на маленькому човнику, добиваючись на ньому до берегів Америки. Доставлені на берег і передані еміграційним властям кубинці у віці між 20 і 24 роки заявили, що вони були мобілізовані і мали виїхати до військових частин, стаціонованих в Африці, але вони не бажають воювати в чужих країнах і тому вирішили втікати до ЗСА.

Опозиція в однонаціональній державі

Мюнхен (П. Ф.). — Події в „людовій Польщі притягають до себе увагу світової преси знову. 1956 року був т. зв. „польський Жовтень". Після 20 з'їзду совєтської компартії 1956 р. почалася всюди „десталінізація". В так званих народних демократіях" зруйновано пам'ятники, що були поставлені на славу „вождя світового пролетаріяту", перейменовано вулиці, площі, міста, мости і т. д. з „імени Сталіна" на давні назви. Поляки мусіли до 1956 р. терпіти, що їхньою „людовою армією" командував помосковлений поляк, совєтський маршал Константин Рокосовський. Загальне було невдоволення в Польщі на Москву, що брала з Польщі вугілля та іншу сировину за безцінь і мусіли поляки ще й дякувати вождям Кремля за таке „добродійство".

В жовтні 1956 р. почалося повстання проти московського колоніялізму на Угорщині і одночасно настали розрухи робітництва та інтеліґенції в Польщі. Селянство тут не зазнало примусової колективізації, тому було пасивне. Хрущов прилетів був у Варшаву з своїми маршалами і загрожував провідникам польської компартії, що поб'є їх „як мухи". Однак у польській компартії ожила національна солідарність. Вони виторгували у Хрущова, щоб дозволив прийти до влади в Польщі Владиславові Гомулці. Караному з наказу Сталіна за „націоналістичний ухил". Хрущов, мавши повстання на Угорщині, не хотів викликати масового бунту в Польщі і мусів дійти до згоди з польськими комуністами в Варшаві. Гомулку поставлено на чолі польської компартії, і з того часу почалася політична й господарська „відлига" в Польщі. На вічах, у пресі критиковано диктатуру та вмішування Москви до внутрішніх справ Польщі, і Гомулка здобув серед поляків велику популярність. Сподівалися поляки, що після десталінізації прийде демократизація, але помилилися.

Провідники польської компартії добре знають, що їм Москва дала владу в Польщі, бо без совєтських армій поляки негайно зліквідували б у себе комуністичну диктатуру. Тому й Гомулка, ставши першим секретарем компартії у Варшаві, держався московської лінії і почасти заборонив пропаґанду за лібералізацію режиму.

Як у кожній країні, керованій комуністами, в Польщі теж виникають труднощі з харчуванням людности. Щоб мати гроші на прискорену індустріялізацію, польський уряд продавав продукти сільського господарства в передових промислових країнах і все менше лишав на споживання польської людности. Мало того: уряд Гомулки вирішив наповнити державну касу через підвищення цін на подукти сільського господарства і на фабричні вироби 1970 р. Це розпорядження викликало в Польщі протести людности, особливо в промислових містах на побережжі Балтійського моря. Поліція стріляла на робітників, багато людей загинуло в грудні 1970 р. Пустити військо проти робітників „робітнича влада" побоялась, бо військо могло б перейти на бік пролетаріяту. І ось, під натиском, мусіла „диктатура пролетаріяту" попустити: Гомулку відсунено з посади першого секретаря, ціни залишено на попередньому рівні. Ватажки компартії приходили на робітничі віча, щоб вислухати „голос народу" та радитись з громадянами. Такий спосіб співжиття з „народом" обіцяв завести надалі новий секретар компартії Ґєрек, що прийшов на місце Гомулки.

Здавалося, що заміна Гомулки Ґєреком доведе до замирення партії з населенням Польщі. Однак так не сталося. Вожді польської компартії і під Ґєреком вірно служать Москві і хочуть учитися у „старшого брата".В нову конституцію „людової Польщі" вставлено додаток, що Польща буде „навіки разом" з совєтською імперією і що компартії належить провідна роля в Польщі. Як було за Гомулки, так і тепер Москва цензурує все, що друкується в Польщі, і не дозволяє писати про повстання поляків проти Росії в рр. 1794, 1830 і 1863. Само собою, такі неподобства знаходять у польському суспільстві глухе обурення проти Москви і проти „рідної" компартії.

Польський уряд повторив в р. 1976 помилку, яку учинив Гомулка в 1970 р.: він видав розпорядження 24 червня про підвищення цін у дуже великій пропорції. Деякі споживчі товари мали подорожіти на 50 і 70 відсотків. Польські робітники не хотіли терпіти нової дорожнечі. Віча, протести, демонстрації, підпали партійних секретаріятів та інші виступи режиму поширилися по всій Польщі. І сталося чудо: компартія злякалась. Уряд негайно відкликав своє заздалегідь підготоване рішення про підвищення цін. Компартія скликає віча громадян, де вони мусять голосувати за довір'я урядові за „веселе і щасливе життя".

Варшавський уряд, навіть коли б міг, то не хотів ужити кривавих репресій проти „гуліґанів", як називає комуністична пропаґанда робітників — демонстрантів. Адже ж в днях розрухів у Польщі почалися в Східньому Берліні наради европейських компартій, щоб створити між ними „згоду в сімействі". Громадянська війна в Польщі могла б зіпсувати всю „політичну музику", підготовану в Східньому Берліні.

Є ще одна причина нерішучости Ґєрека та інших супроти „гуліґанів": як р. 1970, і тепер польські ватажки бояться посилати військо душити повстання у своїй країні. Вони проте брали участь в поході 1968 р., щоб задушити „Празьку весну". Опозиція в однонаціональній державі має більші шанси виграти спір з урядом, ніж опозиція в державі многонаціональній.

Царі московські посилали росіян, українців, кавказців і т. д. „усмиряти" польських борців за незалежність. „Червоні царі" в совєтській многонаціональній імперії роблять те саме. Вони нацьковують росіян на українців та інших „націоналів, щоб триматися при владі. Це давнє правило з часів Римської імперії: „Діли і пануй" (Дівіде ет імпера).

Вигода для опозиції в сучасній Польщі в тому, що ця країна однонаціональна; там національні меншини дуже нечисленні: є трохи українців, розсіяних в різних областях, трохи німців, та й ті збираються на переселення до Німецької Федеративної Республіки, невелике число білорусинів та литвинів.

Польща перед 1939 роком була многонаціональна, і Варшавський уряд міг лякати польську опозицію проти режиму „полковників" сепаратизмом українським, білоруським і т. д.

Д-р М. Бойко

Загибелі бібліотек

(В 12-ту річницю знищення Бібліотеки Української Академії Наук у Києві 24 травня, 1964)

Мета завойовника — знищити минуле підбитого народу і тим позбавити його майбутнього. Тривалими слідами минулого народу є передовсім все записане, тому завойовник на своїм шляху протягом історії палив бібліотеки та книгосховища. По книгозбірнях старого світу залишилися тільки згадки. Уважають, що в бібліотеках і архівах Картагени зберігалося до 500 тисяч різних рукописів і книжок. З них збереглася тільки одна книжка, перекладена на латинську мову. Перси безщадно нищили старі єгипетські й фінікійські бібліотеки. А пізніше це саме робили мусулманські завойовники; напр., Мухаммед II під час здобуття Константинополя в XV ст. наказав кидати в море всі книги міської бібліотеки, що нараховувала 120 тис. рукописів.

Адбула, що правив у Харассані в III ст., наказав нищити все писане, а поручав читати тільки Коран. Англійський король Едвард I у 1298 р. завоював Шотляндію, він поруйнував всі пам'ятники, наказав спалити всі рукописи і книги, щоб народ не мав сліду до минулого. Коли Кортез підкорив Мехіко в 1549 р., в слід за ним прийшов місіонар Дієго де Лянда. У міському храмі племени Мая військо знайшло величезний архів старовинних рукописів. З наказу вояки цілий день виносили дорогоцінні згортки і скидали на купу. Коли робота була закінчена, Дієго де Лянда вкинув на купу рукописів палаючий смолоскип, і неоцінені рукописи пішли з димом. Після 20-ти років де Лянда зрозумів, який він великий поповнив злочин, відтинаючи плем'я від його минулого. До нас дійшли тільки 3 рукописи племени Мая, а сотні тисяч їх спалено.

Коли еспанські та португальські завойовники вдерлися до Перу в Південній Америці в 1572 р., вони знайшли там могутню імперію стародавніх Інків, але полотна записів наказано негайно знищити. Врятовано тільки четверо полотен, які везли королеві Філіппові II до Мадриду, але по дорозі корабель затонув, а з ним усе минуле племени Інків.

Величезною втратою для людського знання була загибель бібліотеки династії Птолємеїв у Єгипті, книгосховища семи династій. Одна бібліотека мала 40 тисяч звитків, а друга 500 тис.. Цю величезну Александрійську бібліотеку знищили араби 645 р. н. е. Каліф Омар наказав всі книги, звитки та все записане знищити. На це він подав своє оправдання: коли записане містить це саме що Коран — то воно зайве, а коли таке, чого нема в Корані, — то воно шкідливе. Він звелів звоями палити в 400 лазнях (парнях) протягом півроку часу. Отже, це вказує, яка величезна кількість була старинних рукописів.

Від тих вандальських злочинів супроти людського духа нас ділять тисячі років та півтисячоліття; здається, що в двадцятім столітті, коли вже залізо говорить людським голосом, пошана до книги рідної і чужої майже рівна собі. Але спалення Бібліотеки Української Академії Наук у Києві, 24-го травня 1964 р., вказує, що завойовник іде двома шляхами нищити підбитий народ: біологічно і духово. Біологічно він нищить ув'язненням, надмірною працею, браком потрібного для щоденного життя, а духово через обмежений доступ до освіти, заборону вільно друкувати рідною мовою, а все надбане в попередніх часах — нищить вогнем.

Української книжки московська влада в Україні постійно боялася. В обіжнім циркулярі російської поліції з 19-го червня 1847 р. повідомлялося всіх функціонерів: „Государъ Императоръ высочайше повелети зволилъ" надруковані твори Шевченка „Кобзар", Костомарова „Українські баляди" і „Гілка" — заборонити та вилучити з продажу. Отже, доля української книги подібна до її народу.

„Інформатор — з життя в Українській РСР" ч. 8, квітень, 1939, між іншим подає про кілька підпалів книгосховищ у Києві, а саме:

1. 24 травня 1964, в Державній бібліотеці Академії Наук у Києві згоріло 300.000 книг. Серед них тисячі „засекречених", документи Визвольних Змагань, 1918-1921 рр., доби національного відродження України, аж до сталінського погрому. В тім архів Центральної Ради та особливі фонди Україніки до 1932 р. збиралися за вказівками Миколи Скрипника, а потім все це було „засекречене".

2. Вночі на 26-го листопада, 1968 р., виникла пожежа в колишній Георгіївській церкві, в якій починалися реставраційні роботи — згоріла сама церква та цінні книжкові й архівні фонди.

3. Вночі 12-го на 13-го грудня, 1933 р., вибухнула друга пожежа у Видубицькому монастирі (в його комплекс входила Георгіївська ,або св. Юра церква); ймовірно, шкоди великої не було.

4. На другу ніч, 13-го на 14-го грудня 1968 р., в тих же забудованнях спричинена пожежа якимсь вибухом, де згоріла частина фондів бібліотеки Видубицького монастиря.

5. У січні 1969 р. (дати не встановлено) з ряду 5-та, а у Видубицькім монастирі четверта, пожежа, де спопеліла славістика і гебреїстика; тут же згоріли решти врятованих книг з пожару бібліотеки Академії 24-го травня 1964.

Анонімні автори в Києві писали: „Отже згоріла частка української історії, втрачено величезні духові скарби. Тисячам і мільйонам людей, поколінням молоді відрізано шляхи до багатьох духових джерел. Тепер навіть у Києві немає де по-справжньому попрацювати науковцеві, аспірантові, студентові, якщо їх цікавить минуле України".

Моя стаття з приводу першої пожежі „Вистріл в душу народу" (Новий Шлях, червень, 1964 — передовиця) вказала на те, що геноцид йде двома шляхами: нищити біологічну силу народу та затирати сліди минулого, як це робили дикі вандали тисячі років тому.

Згадуючи про апокаліптичне нищення всього українського на рідних землях, ми повинні уважніше прихилитися до українського друкованого слова і можливо, поруч громадних народних будов, якусь частину конче відкладати на українську книжку, яку ворог всюди таки не в силі знищити.

З НАШИХ БУДНІВ

Давні чари

Приїхав оце на „Українське село". — в Америці, — та й відпочиваю. До речі сказавши — трохи відпочиваю, а трохи працюю: пропитую матеріяли до одного реґіонального збірника, що родиться в тяжких муках вже декілька років та й не годен якось воплотитися в друкованій формі. А матеріяли цікаві й оригінальні, хоч і не всі вони, розуміється, писані мовою Василя Барки чи Василя Чапленка. З особливим зацікавленням прочитую статті, що стосуються народного побуту, звичаїв, традицій та релігійних обрядів.

Ось, для прикладу, колега - союзовець, Василь Папіж, що резидує тепер у Детройті, описує в своєму спомині, як то в них у Підгаєччині святкували „Івана-Купала" (Різдво св. Івана Христителя — 7 липня ст. стилю). „В ніч під Івана-Купала, в саму північ, цвіте папороть, тобто квіт щастя. Хто його зірвав і заткнув у розрізаний мізинний палець, той був багатий і щасливий на все життя, — казав народний переказ. Дівчата обмотували себе липником (липтицею), щоб до них хлопці липли. Робили ще й інші чари, що були менше, або взагалі незнані головічому родові".

Автор не подає детальніше, які то ще були інші дівочі чари, а цікаво було б про це довідатись, розуміється — з боку студійного, бо практичного застосування в наші практичні часи, вони, ці давні чари, очевидячки, вже не мали б. Знаю, що в наших сторонах дівчата потайки напували хлопців виваром із зілля „Люби-мене" (любчику), що мало „допомагати на любов", — як казало повір'я. Але не чував я такого, щоб дівчата обмотували себе липтицею (в нас казали — „лепчицею"). Це польова квітка на крихкій бадилинці; що обвивається довкола стеблин збіжжя, липне до пальців, коли її діткнутися, й одурманююче пахне. Подумати лише, скільки цієї лепчиці треба було насмикати, щоб себе нею обмотати, а ще такій, скажемо, сільській кралі, що відзначалася так званим „широким світоглядом"!

Колеґа В. Папіж згадує ще в своїй статті про святоіванську купіль на річці, чи на ставі, при сходячому сонці. „Така купіль приносила кріпке здоров'я, — пише автор. — З того дня аж до св. пророка Іллі (2-го серпня) можна було купатися в річках і в ставах. Так само з того дня можна було їсти ягоди цим батькам, що їм померли діти ще маленькими. Коли б такі батьки їли ягоди перед св. Іваном, тоді вони поїли б ці ягоди, що їх мала б дати в небі їхнім дітям — Божа Мати..."

Ікер

Роман Левицький

Еволюція бандури

I

Ще в середньовіччі на Україні з'явилася кобза, простенький триструнний ладковий (з порогами на грифі) музичний інструмент. Прийшла кобза очевидно з Азії. Пізніше, вже в кінці 16 століття на кобзі по правій стороні грифа були додані кілька приструнків. Ще пізніше, десь перед 18 ст., вже існувала модифікація кобзи з більшим числом струн на грифі, що вже був без ладків та з більшим числом приструнків. Виникла нова назва кобзи — бандура, що вже походить з Заходу.. Бандура тоді вже мала шість басів та біля однієї октави приструнків для ведення мелодії. Баси вживалися для вторування. Інструмент не мав ніяких металевих частин, струни були жиляві. Таким цей інструмент лишився й до початку 19 ст. Згодом появилася модифікація аристократичного типу, т. зв. теорбан, з більшим числом басів і приструнків; в практику почали входити металеві струни.

Бандура вже тоді мала приємний тембр звучання, що зворушував слухача не лише українця, а й чужинця. Тому бандуристи були при дворах польської шляхти й російського дворянства.

На початку 20 ст. майстер О. Корнієвський увів на бандурі півтони, що в значній мірі уможливило розвиток техніки гри. Тоді ж різні майстрі почали масово уводити металеві частини: кілки, валкові поріжки, підструнники, що сумарно змінило характер звучання бандури. Звук таких бандур був тягучий, слабий, з металічним відтінком, що нагадував звук цимбал або цитри. Тодішній етнограф, знавець бандури й бандурист Гнат Хоткевич, активно вів заходи проти введення в практику засобів, що змінили справжній, властивий бандурі характер звучання. Він підкреслював, що бандура має звучати м'яко, сильно й коротко, що так необхідне було вже тоді, коли бандура почала завойовувати місце на сцені, коли техніка гри вже стояла на вищім рівні. Він же розробив кілька проєктів перестроювачів до бандури для уможливлення модуляцій на бандурі. До того бандури строїлися в одній лише тональності. Виготував перестроювача вперше бандурист Полтавської капелі Сергій Міняйло, а майстер В. Паліївець вперше вмонтував такі перестроювачі, виготовляючи серію нових бандур за проєктом Гната Хоткевича для Полтавської капелі. На тих бандурах було також замінено, тоді в моді, металевий валковий струнник на дерев'яний, щоб привернути бандурі властивий її м'який тембр звучання.

Одначе введення додаткових механізмів на бандурі, цих недосконалих перестроювачів, вплинуло неґативно на характер звучання бандури. Перестроювачі були „гуляючі" на оськах, не мали солідної опори та нищили мотані струни, в наслідок чого бандури звучали нечисто, шелестіли і назагал, як тоді висловлювалися знавці, — звучали, як балалайки. Та з приходом хвилі сталінського терору, вже ніхто, аж до післявоєнного періоду, не відважився братися за уліпшення бандур.

Вже після війни в 1945 р. Капеля ім. Т. Шевченка знайшла тимчасове місце осідку в Інгольштадті, Німеччина. Тут до неї прийшли нові бандуристи й співаки. Капеля підготовлялася до виходу в світ, на світову сцену. Одначе бандури, що пройшли через лихоліття війни, ніяк не відповідали тогочасним вимогам. Це була тяжка проблема для Капелі. З перестроювачами ще з Полтавської капелі лишилося кілька бандур, а решту бандур перестроювали ключами, що виглядало б примітивним для чужинецького слухача, вже не згадуючи про модуляційні обмеження тих бандур, що робило б програму монотонною, навіть нудною. Саме в цю пору до Капелі прийшли брати Олександер і Петро Гончаренки, які в короткім часі по війні вже встигли собі змайструвати бандури. Вони за короткий час обладнали майстерню бандур і зайнялися не лише приведенням в порядок старих бандур на прохання управи Капелі, а й конструкцією нового типу бандури, яка відповідала б всім вимогам часу.

Протягом небагатьох днів і ночей наполегливої праці вже був готовий проєкт стандартної бандури, яка поєднувала в собі два основні типи бандур: київсько-чернігівську та полтавсько-харківську з повною хроматикою й перестроювачами для змін тональности. Поза тим було уведено цілий ряд конструктивних змін в будові бандур на основі технології й спорів матеріялів і будови музичних інструментів з тим, щоб бандури були найміцніші при мінімальній легкості й розмірах та звучали сильно, м'яко, мали чистий, приємний і властивий бандурі короткий звук.

Варто хоч коротко згадати про характер цих конструктивних змін. Перш за все, всі тяжчі металеві частини, як кілки і перестроювачі, були перенесені донизу бандури, що була масивна. Решта бандури, включно з грифом були найтонше видовбані. Деко було якнайтонше, але мало сильне кріплення. Все це піднесло вібраційні властивості всього інструменту, крім нижньої обтяженої частини. Уведено цілком нову систему кріплення дека й споду, що поруч зі зміценням інструмента давало б специфічне забарвлення звуку, як приємне, так і властиве бандурі. Уведена в практику система душ для збалянсування сили й характеру звучання в усіх реґістрах.

Таких душ часто потрібно ставити й дві, а то й три, а не одну, як у скрипці. Місце душ встановлялося практично вже після острунення бандури. Обчислено найефективніший залом струн з уведенням подвійного для уліпшення чистоти. В місцях залому уведено металеві опори мінімальної ваги, що було солідно вмонтовані в дерево.

(Продовження буде)

ТРИБУНА У. Н. СОЮЗУ

Рік XXII ЛИПЕНЬ 1976 Ч. 3 (194)

Нові організаційні успіхи радного Івана Одежинського

Головний радний Іван Одежинський (посередині в розмові з головним організатором Степаном Гаврищем і ред. В. Левенцем.

Джерзі Сити, Н. Дж. (в. л-ць). — Головний радний Українського Народного Союзу і активний суспільно - громадський діяч на терені Філядельфії Іван Одежинський знову загостив до Головної Канцелярії УНС і редакції „Свобода" вже в нових приміщеннях, щоб у розмові з головними урядовцями і редакторами поділитися своїми новими організаційними успіхами. При тій нагоді Іван Одежинський привіз із собою 25 нових аплікацій, які він, не без гордости, передав головному організаторові Степанові Гавришеві, обіцяючи, що на тому не припиняться його організаторська праця, бо в літніх місяцях є нагода зустрінутись з багатьма українцями, з якими він вже раніше нав'язав персональний контакт і познайомив їх з працею Українського Народного Союзу та забезпеченевими користями. Аплікації новозорганізованих членів це переважно забезпечення на вищі суми між 3 і 10 тисячами долярів, а серед аплікантів переважають молоді українські професіоналісти.

На запитання редакторів, що можна вважати за головну причину успіху в організаційній праці, радний І. Одежинський відповів, що без сумніву послідовний, чи як він висловився, ланцюговій праці, яка полягає на тому, що організатор, зібравши відповідну кількість адрес і, стрінувшись з бажаними особами ,не перериває більше з ними зв'язку, навіть тоді, коли їх не вдалось перший раз приєднати до УНСоюзу. „Очевидно, — заявив І. Одежинський, — активність організатора в громадському житті дуже допомагає в організаційній праці". Неправдивим є твердження деяких осіб, що, мовляв, молоді українські професіоналісти не бажають забезпечуватися в УНСоюзі, але натомість правдою є, що велика їх частина забезпечується в українській забезпеченевій установі з патріотичних мотивів, знаючи, що УНС багато зробив корисного для громади, української малоді, студентства тощо.

Радний І. Одежинський привіз свою, — як це він висловлюється, — „цісарську 25-ку" не для того, щоб похвалитись особистими успіхами, але щоб тим самим заохотити головних урядовців ступати на шлях змагання між собою так, як це було свого часу між ним і радним Б. Зоричем з Канади. Уважає, що широке поле для організаційної праці є тут народжені українські люди, але для цього потрібно добрих організаторів із знанням їхньої психіки і підходу до українського зорганізованого життя в ЗСА.

У товариській розмові було порушено ще багато інших справ, які мають посереднє чи безпосереднє відношення до УНСоюзу, як, наприклад, тактику організування молодих членів і дітей шкільного і передшкільного віку, за яких вкладки покищо платять ще батьки чи бабуні та дідусі, перевишкіл і добір молодих секретарів тощо. Радний І. Одежинський при тому відмітив, що він дуже радо зустрінеться з кожним, що бажав би обмінятися з ним думками про організаторську працю і поділиться своїми порадами з ними. „Забезпеченеву працю ,каже він, можна порівняти до передвиборчої кампанії в демократичній системі. Кандидат мусить стрінутись з виборцями, вони до нього не прийдуть. Так і при організаційні праці: „Ідіть в народ — члени самі до вас не прийдуть!"

Чергову „цісарську данину" радний Одежинський обіцяв привезти по вакаціях, а може навіть скоріше.

Дивідендові чеки УНС

Дивідендові чеки, що їх видається з датою 31-го травня 1976 р. задержують важність протягом одного року, що зазначено на чеку. Чеки видані з датою 31-го травня 1975-го та попередніх років, уже не важні. Банки їх виплатять, повернуть, що може спричинити комплікації у банкових контах членів. Тому радиться всім тим членам, які ще переджержують незгрошевлені дивідендові чеки з датою видачі 31-го травня 1975 року, або раніше, негайно переслати їх до Головної Канцелярії для відновлення на них дати видачі.

З датою 31-го травня 1976 року виплачено через секретарів Відділів чергові дивідендові чеки на загальну суму понад 471,770.00 дол. Їх одержали всі повноправні члени, виказані на місячних звітах за січень 1976, грамоти яких були видані не пізніше, як 31-го грудня 1974-го року. Чеки, виставлені на членів, що померли в міжчасі, можна повертати до Головної Канцелярії для переписання їх на спадкоємців. Висота дивіденди залежить від суми забезпечення та від віку грамоти. Власники грамот, які в 1975 році осягнули 80 або більше років життя, одержали спеціяльну дивіденду у висоті вкладок за 12 місяців.

Члени молодечого Відділу, забезпечені в клясах 1 і 2, одержали дивіденду у формі звільнення від вкладок за один місяць. Реченець вкладок членів на квартальних, піврічних і річних ставках, пересунено на один місяць. наперед.

Власники термінового забезпечення одержали дивіденду у висоті 1.00 дол. за кожну тисячу забезпечення.

Члени в виплаченими грамотами одержали дивіденду у висоті 3.00 від кожної 1000.00 дол. забезпечення.

Не одержали дивіденди тільки власники грамот старої системи та ті, що мають акцидентове забезпечення.

Проситься всіх членів згрошевити свої чеки в найкоротшому часі.

ПОВІДОМЛЕННЯ УНС

З Головної Канцелярії УНСоюзу повідомляють, що загальна сума досі одержаних позичок від членів на підклад боргових зобов'язань скоро дійде вже до суми двох мільйонів долярів. Ці позички одержано у висоті від 1,000.00 дол. до 40,000.00 дол., і за них виплачується 8 відсотків річно. Вони будуть сплачені на день 1-го жовтня 1979-го року. Позички дальше приймається. Заінтересовані члени повинні звертатися по інформації до Уляни Дячук, головного касира.

Десята річниця грамоти термінового забезпечення УНС

Дня 1-го липня 1976 року припадає 10-та річниця від дати, коли УНСоюз 1-го липня 1965 року впровадив в життя ще одну забезпеченеву грамоту, щоби тим самим міг ще краще служити українській громаді на полі життьового забезпечення, а саме — ГРАМОТУ ЖИТТЬОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.

Термінове забезпечення УНСоюзу зчаста порівнюють з гіпотечним (моргеджовим) забезпеченням. Одначе це порівняння—помилкове, бо висота суми моргеджового забезпечення зменшується з кожною місячною вплатою так, як конто затягненої позички на сплату боргу за дім, чи інше підприємство. Наприклад, голова родини позичив 25.000 дол. на сплату дому і на таку суму купив моргеджове забезпечення. Якщо він вже заплатив 20.000 боргу і залишилося до сплати ще 5.000 дол., і тоді він вмирає, то його спадкоємці одержують лише 5.000 дол., себто залишену суму боргу, який покриває власне моргеджове забезпечення. Натомість термінове забезпечення УНСоюзу виплачує повну суму забезпечення і в наведеному випадку УНС виплатив би не 5.000, а 25.000 дол. Також слід додати і це, що УНСоюз виплачує і дивіденди за куплене термінове забезпечення, тому рекомендуємо нашим землякам, а головно тим, що плянують купити доми, чи інші посілості, перед тим купити термінове забезпечення в УНСоюзі.

ТЕРМІНОВА ГРАМОТА УНСОЮЗУ дає змогу забезпечтися на майже необмежену суму, а саме: у віці від 16 до 40 на 50.000 дол., від 41 до 50 на 25.000 дол., від 51 до 55 на 15.000 дол. Найнижча сума забезпечення є 5.000.

ТЕРМІНОВА ГРАМОТА УНСОЮЗУ надзвичайно дешева, і це дозволяє навіть незаможним людям здобути високе забезпечення за низьку вкладку. 25-річна людина може забезпечитися часовою грамотою на 5 років на суму 50.000 дол. з місячною вкладкою 25.00 дол., а з подвійним забезпеченням до 100.000 дол. за суму 29.00 дол. місячно.

ТЕРМІНОВА ГРАМОТА УНСОЮЗУ забезпечує на 5 та 10 років й дозволяє перед закінченням того реченця ЗМІНИТИ ЧАСОВУ ГРАМОТУ на постійну в інших клясах життьового забезпечення без лікарських оглядин й без огляду на тодішній стан здоров'я даного члена.

ТЕРМІНОВА ГРАМОТА УНСОЮЗУ запевнює членам усі членські права, зокрема, право на грошову допомогу в недузі чи каліцтві.

ТЕРМІНОВА ГРАМОТА УНСОЮЗУ дає особам і родинам незрівняну нагоду ДОПОВНИТИ СВОЄ ЖИТТЬОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ до висоти, яка дійсно дає економічну безпеку на випадок передчасної смерти, особливо вдовам і дітям, які втратили мужа і батька.

ТЕРМІНОВА ГРАМОТА УНСОЮЗУ прислуговує однаково членам, як і не-членам УНСОЮЗУ. Вона є зокрема необхідною для придбання ДОСТАТНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ для незаможніх родин із підростаючими дітьми, які потребують високого, а водночас дешевого забезпечення на час, доки діти не підростуть і не здобудуть освіти.

В ДЕСЯТУ РІЧНИЦЮ ГРАМОТИ ТЕРМІНОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, яка припадає в ювілейному році 200-річчя Американської Незалежности і 100-річчя українського поселення в Америці закликаємо ЧЛЕНІВ і НЕ-ЧЛЕНІВ ТА ВСЕ УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО скористати з цієї світлої нагоди, щоб доповнити своє теперішнє забезпечення ВИСОКИМ Й ДЕШЕВИМ ТЕРМІНОВИМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ на час найбільшої потреби ваших найближчих.

ДОРОГІ ЗЕМЛЯКИ! Ще сьогодні зверніться до місцевого секретаря чи організатора УНС за інформаціями в справі забезпечення терміновою грамотою, або напишіть прямо до Головної Канцелярії УНСоюзу в Джерзі Сити. Не відкладайте так важливої справи на непевне завтра, бо це може бути вже запізно. Пам'ятайте, що береженого й Бог береже!

Студенти одержать безплатний побут на оселі Союзівка або „Ранд Лейк"

Джерзі Сити — З Головної Канцелярії УНС інформують, що згідно ухвали Екзекутивного Комітету, студенти — молодь у віці між 16 і 23-им роком життя, які забезпечать себе в УНСоюзі в часі від 1-го липня до 31-го грудня 1976 р., бодай на 5.000 долярів життьового забезпечення і згори заплатять однорічну вкладку, зможуть безплатно провести повних два дні протягом кінця тижня, в суботу і неділю, на чудовій оселі Союзівка в Кетскильських горах. Студенти західніх стейтів, якщо не зможуть прибути на Союзівку. зможуть використати свій вільний „вікенд" на оселі „Ранд Лейк" — „Округле Озеро" біля Чікаго, яка є власністю Української Кооперативи „Самодопомога".

Акцію приділення безплатного кінця тижня на „Союзівці" УНСоюз розпочав 1974 року і тоді з неї скористало лише 23 молодих студентів. Ту саму акцію повторено знову в минулому 1975 р. і тоді лише в одному місяці серпні, аж 20 студентів скористало з цієї нагоди. Десять молодих дівчат і 10 хлопців забезпечили себе в УНСоюзі на суму 109.000 долярів. В загальному в часі минулорічної акції з неї скористало 72 молодих людей, які забезпечилися на імпозантну суму, а саме, аж 321.000 долярів життьового забезпечення.

Віримо, що цьогорічна акція буде ще більш успішною, а головно тому, що студенти зі західніх стейтів, які мали труднощі з доїздом до оселі Союзівка, зможуть використати безплатне перебування протягом двох днів на оселі „Округле Озеро", яке віддалене на 40 миль від Чікаго. Також віримо, що батьки, які турбуються долею своїх синів і дочок, а головно бажають, щоб їхні діти нав'язали знайомство з товаришками і товаришами українцями, використають нагоду, яку дає УНСоюз, придержуючись клича „Лицем до Молоді". Голос тепер за батьками молодих людей — студентів. Якщо у них побажання щоб їхні діти заключили дружбу з товаришами і товаришками інших стейтів Америки і Канади, тоді вони повинні використати так гарну нагоду і допомогти дітям стати членами УНСоюзу. Забезпечення в УНСоюзі дає подвійну користь, а саме заощадження грошей і запевнення спокійної старости.

ВЗАЄМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: УНС ЗАБЕЗПЕЧУЄ МАЙБУТНЄ МОЛОДІ, МОЛОДЬ ЗАБЕЗПЕЧУЄ МАЙБУТНЄ УНС

У теперішній організаційній кампанії Українського Народного Союзу окрему увагу віддасться організації молоді. Забезпечення молоді в УНСоюзі має вітальну вартість, як для самої молоді, так і для УНСоюзу та всієї нашої української громади на північно - американському континенті для їх взаємного майбутнього. Для підкреслення цієї уваги і важливости, „Свобода" публікує в цій кампанії фотознімки новоприєднаних молодих членів УНСоюзу, якщо очевидно — ці фотознімки нам надіслано.

Козацьке союзове плем'я Іваницьких

Павлусь

Юрчик

Андрійко

Петрусь

Чотири сини-соколи лікаря пані Стефанії і лікаря д-ра Іваницьких в Джоліст в Іллиной творять це своєрідне козацьке союзове плем'я, ставши разом з батьками членами найстаршого в Чікаго 106 Відділу УНСоюзу, Братства св. Николая.

Павлусь — в червні минуло йому 7 років. Він найстарший поміж братчиками і між ними найбільш „вчений", бо не тільки є учнем 2-ої кляси початкової школи, але з далекого Джолісту доїздить кожної суботи до Школи Українознавства „Учительської Громади" в Чікаго, що приміщується при цілоденній школі св. Николая, і читає вже „Веселку", для себе і своїх братчиків.

Юрчик — йому в липні минає 6 років і він іде до 1-ої кляси та до Школи Українознавства.

Андрійко — в серпні ц. р. буде йому 5 років, покищо „студіюс" в дитячому садку.

Петрусь — наймолодший з цієї козацької чвірки — йому 4 роки. Членом УНСоюзу став, як ще не мав року. Спокійний, не бере участи у герцях своїх братчиків, що постійно вимагають інтервенції мами або тата, тому всі його люблять.

Степан і Синді Петик, діти Ігоря та Джейн Петик, і Джейсон Петик, син Андрія та Керол Петик, нові члени 153-го Відділу УНСоюзу у Філядельфії.

Бренда і Христофер Дрейлінґ, діти Люби та Роберта Дрейлінґ, нові члени 245-го Відділу УНСоюзу в Трентоні, Н. Дж.

Тома Василь Геруло, син Вірджінії та Степана Герулів, новий член 327-го Відділу УНСоюзу в Гемпстеті, Н. Й.

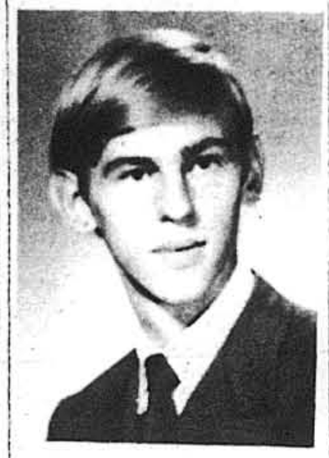
114-ий Відділ УНС ім. св. князя Володимира уділив 1.250 дол. на стипендії для молоді

Юрко Репа

Степан Репа

Павло Маслянчук

Борис Бережан

На своїх Річних Загальних Зборах, які відбулися 2-го березня ц. р., члени 114-го Відділу ім. св. Князя Володимира, при катедрі української православної церкви в Чікаго, рішили уділити п'ять стипендій по 250 дол. кожна, на загальну суму 1,250 долярів. Признання стипендій були базовані на підставі фінансових потреб, осягів в студіях та участи у громадському житті студентів. На цих передумовах слідуючі студенти Відділу отримали стипендії: Юрко Репа, Степан Репа, Павло Маслянчук, Борис Бережан та Андрій Филипович.

Андрій Филипович

Стипендійний Фонд при 114-му Відділі був започаткований куди давніше заслуженим союзовцем, довголітнім головою Відділу та довголітнім організатором Миколою Ткачуком. Завдяки розумінню п. Миколи Ткачука до фінансових потреб студіюючої молоді, як також для заохоти української молоді студіювати, був створений Стипендійний Фонд при 114-му Відділі УНС.

Інж. Анатолій Дорошенко

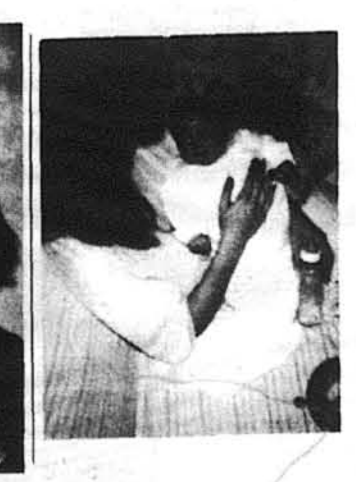
Катерина Бохна, доня Миколи та Ольги Бохна, нова членка 239-го Відділу УНСоюзу у Філядельфії, Па. Катруся є ученицею школи сестер Василіянок і Школи Українознавства при СУМА.

Михайло Бохна, син Миколи та Ольги Бохна, новий член 239-го Відділу УНСоюзу у Філядельфії. Михось є учнем школи сестер Василіянок та Школи Українознавства при СУМА.

Женя Ячучик, доня Люби та Анатолія Яручиків, нова членка 340-го Відділу УНСоюзу в Нюарку, Н. Дж. Стефан Юнко, син Наталії та Івана Юнко, новий член 5-го Відділу УНСоюзу в Асторії, Н. Й.

Джейсон Ковіеґтон Стахур, син Тараса і Ребеки Стахур, новий член 336-го Відділу УНСоюзу в Клівленді, Огайо. Записав внука Джейсона в члени УНСозу його дідо Роман Стахур.

ЗВІДОМЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ВІДДІЛУ УНСОЮЗУ

ЗА МІСЯЦЬ ТРАВЕНЬ 1976 Р.

У травні приєднано 222 члени, яких забезпечено на загальну суму понад півмільйона долярів, докладніше — на 542, 000 дол. Це були дещо кращі висліди, як у квітні, однак ще недостаточні. В травні, у другу річницю 28-оі Конвенціі УНС, ми вислали листи до всіх 423-ох делегатів з проханням приєднати бодай по одному членові. На жаль, так не сталося. Делегати активні лише у конвенційних роках — тоді, коли ідуть на Конвенцію і мають ,,гуд тайм'', а опісля знову чекають чотири роки на таку добру нагоду.

До успіхів травня зараховуємо заснування нового Відділу — першого в цьому ювілейному році — році святкування 200-ліття Американськоі Незалежности і 100-ліття поселення українців в Америці. Відділ засновано з технічною допомогою обласного організатора Василя Оріховського при українській православній автокефальній церкві св. Миколая в Рочестері. Цей Відділ одержав порядкове число 89, а патроном Відділу його основоположники вибрали мученика Украінськоі Православноі Автокефальноі Церкви митрополита Василя Липківського. Постання того Відділу в першу чергу завдячуємо настоятелеві Храму св. Миколая єпископові Варлаамові, а також парафіяльній Управі, яку очолює Василь Шпиця.

Управу 89-го Відділу очолив Василь Шпиця, як його голова, а секретарем обрано Павла Прокопенка, касиром — Валентина Підізного.

До успіхів травня зараховуємо ще й те, що головний радний і відомий союзовий діяч, організатор із Філядельфіі Іван Одежинський придбав 25 нових членів, забезпечених на імпозантну суму 57, 000 дол. Разом цього року І. Одежинський приєднав на кінець травня ц. р. 35 нових членів. Передаючи аплікаціі за травень, він запевнив членів Екзекутивного Комітету УНС, що до кінця року він ще приєднає повну сотню нових членів. Слід відмітити і здобутки головноі радноі і голови Монтреальськоі Округи, секретарки 465-го Відділу в Ляшіні, Канада, Теклі Мороз. Вона на кінець травня вже приєднала 20 нових членів, тоді, коли за минулий 1975 рік вона придбала тільки 25 нових членів. На підставі цих здобутків можна сподіватися, що Текля Мороз стане чемпіонкою поміж союзовими секретарками. Щасти Ій Боже!

Успіхи поодиноких секретарів і організаторів є успіхами Окружних Комітетів. Перед поміж усіма Округами з числом найбільше здобутих нових членів веде Філядельфійська Округа, яку очолює ії голова Петро Тарнавський. По кінець травня Округа вже здобула 150 членів, що дає запоруку, що Округа виконає в цьому році свою квоту на 100 відсотків, яка виносить 480 членів.

Всі інші Округи ще не перейшли сотні нових членів, а саме: Округа Чікаго — голова Михайло Ольшанський — 93 члени, Ню Йорк — голова Микола Хоманчук — 86 членів і Нюарк — голова Юліян Баранюк — 67 членів.

Якщо візьмемо до уваги відсоткове виконання квоти Округ, то перше місце займає Монтреальська Округа, яка виконала свою квоту по кінець травня на 97 відсотків, а далі йдуть Округи Піттсбург, Рочестер, Сиракюзи і Вунсакет.

ЧЕМПІОНИ ЧЛЕНСЬКОІ КАМПАНІІ У ТРАВНІ 1976 Р.

	Організатор	Відділ	Здобув членів	Сума забезп.
1	І. Одежинський	153	$ 57,000	1 АДД
2	П. Прокопенко	89	28,500	4 АДД

ЗДОБУТКИ ОКРУГ УНСОЮЗУ У ТРАВНІ 1976 Р.

П. Ч.	Округа (осідок)	Кількість Відділів	Придбано у травні	Разом у 1976 р. чл. членів	на суму	АДД
	ОКРУГИ ПЕНСИЛЬВЕНІІ					
1	Філядельфія	39	41	150	$ 279,500	14
2	Піттсбург	18	10	61	102,500	3
3	Шамокин	20	4	35	75,500	4
4	Аллентавн	11	4	18	38,500	2
5	Скрентон	9	1	5	11,000	—
6	Вілкс Бери	9	2	8	16,000	—
	Разом:	106	62	277	$ 523,000	23
	ОКРУГА МЕРИЛЕНДУ					
	Балтімор	9	7	18	$ 35,500	2
	ОКРУГИ НЮ ЙОРКУ					
1	Ню Йорк	34	19	86	$ 151,000	8
2	Сиракюзи-Ютика	13	6	45	66,000	2
3	Рочестер	10	24	43	95,000	11
4	Трой	7	4	32	43,500	—
5	Боффало	9	—	15	62,000	6
	Разом:	73	53	221	$ 417,500	27
	ОКРУГИ НЮ ДЖЕРЗІ					
1	Нюарк	22	4	67	$ 143,500	8
2	Джерзі Ситі	11	4	36	80,500	5
3	Перт Амбой	12	7	30	62,000	5
4	Пассейк	7	—	17	28,500	—
	Разом:	52	15	150	$ 314,500	18
	ОКРУГИ ІЛЛИНОЙ, МИЧИГЕН І ОГАЙО					
1	Чікаго, Ілл.	35	21	93	$ 187,000	16
2	Детройт, Мич.	20	13	60	191,000	15
3	Клівленд, Огайо	20	9	40	124,000	11
4	Янгставн, Огайо	9	3	10	20,000	1
	Разом:	84	46	203	$ 522,000	43
	ОКРУГИ НОВОІ АНГЛІІ					
1	Ню Гейвен, Конн.	19	2	32	$ 98,500	5
2	Бостон, Масс.	5	3	15	29,000	2
3	Вунсакет, Р. Ай.	6	3	13	42,500	3
	Разом:	30	8	60	$ 100,000	10
	ОКРУГИ ЗАХІДНИХ СТЕЙТІВ АМЕРИКИ					
1	Центральна	6	1	14	$ 29,500	2
2	Міннеаполіс, Мінн.	7	2	8	26,000	3
3	Ст. Луіз, Мо.	6	—	—	—	—
	Разом:	19	3	22	$ 55,500	5
	Необ'єднані Відділи в Америці	20	2	18	$ 42,000	3
	ОКРУГИ КАНАДИ					
1	Торонто, Онт.	25	9	45	$ 139,500	10
2	Монтреаль, Квеб.	10	13	47	133,500	11
3	Ніяґара, Онт.	9	4	16	72,500	1
4	Захід Канади	18	—	16	82,000	5
	Разом:	62	26	124	$ 427,500	27
	Загальна Сума:		222	1,093	$ 2,507,500	158

НАЙКРАЩІ ВІДДІЛИ УНСОЮЗУ, ЯКІ ПО КІНЕЦЬ ТРАВНЯ 1976 Р. ПРИЄДНАЛИ 10 АБО БІЛЬШЕ ЧЛЕНІВ

П. Ч.	Відд.	Місцевість	Здобув членів	П. Ч.	Відд.	Місцевість	Здобув членів
1	216	Філядельфія, Па.	22	13	32	Філядельфія, Па.	12
2	465	Ляшин, Квібек	20	14	173	Вілмінґтон, Дел.	12
3	94	Гамтрамк, Мич.	18	15	271	Елмайра, Н. Й.	12
4	162	Філядельфія, Па.	18	16	191	Трой, Н. Й.	11
5	240	Клівленд, Огайо	18	17	56	Віллінґ, В. Вірдж.	10
6	340	Нюарк, Н. Дж.	18	18	221	Чікаґо, Ілл.	10
7	89	Рочестер, Н. Й.	16	19	242	Фраквілл, Па.	10
8	379	Чікаґо, Ілл.	16	20	367	Рочестер, Н. Й.	10
9	121	Ром, Н. Й.	15	21	371	Нюарк, Н. Дж.	10
10	22	Чікаґо, Ілл.	14	22	375	Філядельфія, Па.	10
11	292	Детройт, Мич.	14	23	452	Іст Чікаґо, Ілл.	10
12	25	Джерзі Ситі, Н.Дж.	12				

НАЙКРАЩІ ОРГАНІЗАТОРИ УНСОЮЗУ, ЯКІ ПО КІНЕЦЬ ТРАВНЯ 1976 Р. ЗДОБУЛИ 10 АБО БІЛЬШЕ ЧЛЕНІВ

П. Ч.	Організатор	Відділ	Здобув чл.	П. Ч.	Організатор	Відділ	Здобув чл.
1	І. Одежинський	153	35	10	П. Прокопенко	89	13
2	В. Оріховський	353	30	11.	Квітка Стецюк	25	12
3	Текля Мороз	465	20	12	І. Чопко	271	12
4	Р. Татарський	94	18	13	В. Колодій	191	11
5	М. Кігічак	240	18	14	М. Семків	379	11
6	В. Кобіто	121	15	15	П. Когут	56	10
7	М. Гаврилюк	162	15	16	В. Попович	367	10
8	Олена Олек	22	14	17	Марія Сцібело	452	10
9	П. Федик	292	14				

ЗДОБУТКИ ОРГАНІЗАТОРІВ УНСОЮЗУ ПО ОКРУГАХ У ТРАВНІ 1976 Р.

Ч. В.	Організатор	Придбав у травні	Сума забезпечення		Разом у 1976 р.
	Округа АЛЕНТАВН				
47	Анна Гарас	3	$ 13,000	1 АДД	7
147	І. Гуцайлюк	1	2,000		6
	Разом:	4	$ 15,000	1 АДД	
	Округа БАЛТІМОР				
34	Л. Влонарович	4	$ 4,000		6
55	А. Ціздин	2	6,000		5
337	Е. Притула	1	500		1
	Разом:	7	$ 10,500		
	Округа БОСТОН				
224	Й. Ірха	1	$ 3,000		7
307	Д. Галонжка	?	5,000		6
	Разом:	3	$ 8,000		
	Округа ЧИКАҐО				
22	Олена Олек	2	$ 6,000	1 АДД	14
35	Б. Вовчик	1	500		1
51	М. Драґанчук	1	1,000		1
221	В. Ґавдьо	1	1,000		10
259	Юлія Ґуґлик	2	2,000		2
379	М. Семків	6	7,000		
	М. Драґанчук	5	9,000		16
399	Р. Припхан	1	2,000		6
423	М. Лаба	1	3,000		2
452	Марія Сцібело	1	1,000		10
	Разом:	21	$ 32,500	1 АДД	
	Округа КЛІВЛЕНД				
102	М. Бобечко	2	$ 2,000		4
240	М. Кігічак	6	26,000	2 АДД	18
358	В. Футей	1	1,000		
	Разом:	9	$ 29,000	2 АДД	
	Округа ДЕТРОЙТ				
94	Р. Татарський	2	$ 10,000	1 АДД	18
110	М. Шумило	2	10,000	2 АДД	2
146	І. Корб'як	1	5,000	1 АДД	1
174	А. Слюсарчук	1	5,000	1 АДД	7
292	П. Федик	5	21,000	1 АДД	14
303	В. Лещук	2	8,000	1 АДД	5
	Разом:	13	$ 57,000	7 АДД	
	Округа ДЖЕРЗІ СИТІ				
25	Квітка Стецюк	1	$ 1,000		12
70	М. Шеремета	1	2,000		5
170	Д. Дидик	1	1,000		7
171	Стела Раєн	1	500		3
	Разом:	4	$ 4,500		
	Округа МІННЕАПОЛІС				
385	Я .Карп'як	2	$ 10,000	1 АДД	5
	Округа МОНТРЕАЛЬ (Канада)				
434	Олександра Дольницька	3	$ 15,000	1 АДД	9
448	Ольга Плешкевич	2	2,000		5
465	Текля Мороз	5	11,000	1 АДД	20
473	Віра Ваніт	3	11,000	2 АДД	8
	Разом:	13	$ 39,000	4 АДД	
	Округа НЮАРК				
14	М. Отрок	2	$ 2,000		8
133	Я. Леськів	1	1,000		6
371	Ю. Баранюк	1	1,000		10
	Разом:	4	$ 4,000		
	Округа НЮ ГЕЙВЕН				
59	М. Галькевич	1	$ 2,000		3
350	І. Флис	1	1,000		1
	Разом:	2	$ 3,000		
	Округа НЮ ЙОРК				
4	В. Вереш	2	$ 2,000		2
5	М. Хоманчук	2	1,500		7
8	Марія Кульчицька	1	5,000		4
19	Р. Голіят	1	5,000	1 АДД	2
86	І. Серант	1	1,000		9
88	В. Квас	3	3,000		8
184	В. Ластовецький	1	1,000		2
200	І. Пригода	3	11,000		9
204	В. Палідвор	2	2,000		6
210	І. Франко	1	1,000		2
211	М. Каравонович	1	1,000		1
457	Надія Литвиненко	1	1,000		4
	Разом:	19	$ 34,500	1 АДД	
	Округа НІЯҐАРА (Канада)				
427	П. Дяків	1	$ 500		3
458	Д. Пищ	1	5,000		8
462	І. Фаренич	2	10,000	1 АДД	2
	Разом:	4	$ 15,000	1 АДД	
	Округа ПЕРТ АМБОЙ				
168	І. Бабин	2	$ 3,000		2
353	В. Оріховський	5	5,000		8
	Разом:	7	$ 8,000		
	Округа ФІЛЯДЕЛЬФІЯ				
32	І. Одежинський	6	$ 11,000		
	М. Хомин	1	1,000		12
83	С. Ґавриш	2	7,000	1 АДД	6
153	І. Одежинський	4	14,000		9
162	М. Гаврилюк	3	7,000	1 АДД	18
163	Т. Дуда	2	2,000		3
173	П. Щерба	2	6,000	1 АДД	
	Ірена Щерба	1	1,000		12
216	І. Одежинський	10	27,000	1 АДД	22
239	І. Одежинський	2	2,000		5
339	М. Луців	1	500		4
352	Я. Щербак	1	1,000		2
375	І. Данківський	1	1,000		
	І. Одежинський	1	1,000		10
388	С. Шевченко	1	20,000		6
430	І. Одежинський	2	2,000		
	І. Кнігницький	1	1,000		6
	Разом:	41	$ 104,500	4 АДД	
	Округа ПІТСБУРГ				
53	Д. Головатий	1	$ 2,000		7
56	П. Когут	1	1,000		10
96	Н. Драпала	5	25,000	1 АДД	8
120	В. Рефт	1	1,000		6
161	А. Джула	1	1,000		7
338	М. Куць	1	3,000		1
	Разом:	10	$ 33,000	1 АДД	
	Округа РОЧЕСТЕР				
89	П. Прокопенко (Новий Відділ)	13	$ 28,500	4 АДД	
	В. Оріховський	3	15,000	3 АДД	16
285	А. Скібіцький	2	2,000		2
367	В. Попович	4	20,000	4 АДД	10
437	М. Малинівський	2	2,500		5
	Разом:	24	$ 68.000	11 АДД	
	Округа СКРЕНТОН				
144	Марґарета Хомко	1	$ 1,000		1
	Округа ШАМОКИН				
90	О. Сидор	3	$ 7,000	1 АДД	5
164	Т.Вутрей	1	2,000		6
	Разом:	4	$ 9,000	1 АДД	
	Округа СИРАКЮЗИ-ЮТИКА				
39	І. Пиндус	4	$ 2,500		8
121	В. Кобіто	2	2,000		15
	Разом:	6	$ 4,500		
	Округа ТОРОНТО (Канада)				
407	В. Шаран	5	$ 11,000	1 АДД	8
432	В. Зорич	1	1,000		9
442	С. Левицький	1	5,000		
	Марія Чучман	1	1,000		2
464	М. Хомин	1	1,000		2
	Разом:	9	$ 19,000	1 АДД	
	Округа ТРОЙ				
13	П. Шевчук	2	$ 5,000		6
57	М. Савків	1	2,000		5
150	І. Тарнавський	1	500		1
	Разом:	4	$ 7,500		
	Округа ВІЛКС БЕРІ				
30	Р. Дяків	2	$ 2,000		3
	Округа ВУНСАКЕТ				
93	І. Данилюк	1	$ 3,000		1
206	Л. Гардінк	1	1,000		9
241	Жанет Вардел	1	1,000		2
	Разом:	3	$ 5,000		
	Округа ЯНҐСТАВН				
230	П. Ліщак	2	$ 10,000	1 АДД	6
348	Марія Макар	1	2,000		1
	Разом:	3	$ 12,000	1 АДД	
	Округа ЦЕНТРАЛЬНА				
354	М. Війтик	1	$ 2,000		2
	НЕОБ'ЄДНАНІ ВІДДІЛИ				
257	П. Сильчак	1	$ 1,000		3
486	Я. Влищак	1	3,000		2
	Разом:	2	$ 4,000		

СТЕПАН ГАВРИШ,
головний організатор

80-ліття братства св. о. Николая 13-го Відділу УНС у Вотервліт

Новоприбулі емігранти із українських земель, переважно з Лемківщини, 19-го грудня 1895 року заснували Братство св. о. Николая, що опікувався ними у найбільших їх потребах в рідним краю.

Вони їхали до Америки шукаючи кращого матеріяльного життя, можливости доробитися ,але дуже скоро здали собі справу, що це потриває довший час, а в міжчасі духовні їх вартости, що їх вони із собою привезли, як віра, мова, народні звичаї і культура, не менше важні, та що їх вони також мусять зберегти. Тому вже тоді у свої статути вписали, що Братство має опікуватися всіми своїми членами та їх родинами, у випадках хвороби і інших потребах, а у випадку смерти члена-брата мають йому віддати свою останню прислугу своєю участю в похороні. Рівнож новоприбулим зобов'язалися члени Братства допомогти знайти приміщення серед своїх, і працю, щоби триматися разом ..бо в єдності сила''.

Коли 1906 року парохія рішила будувати нову церкву, то всі члени Братства включилися до будови величавої церкви з банями і трираменними хрестами, гордо показуючи всім любов і прив'язання до свого рідного. До школи при церкві посилали своїх дітей, щоб вчилися своєї мови та скріплювали свою національну свідомість.

За 80 років існування Братство св. о. Николая виплатило понад 50,000 дол. своїм членам, як допомогу хворим і посмертне родинам за 109 померлих членів. Рівнож тисячі долярів виплатило на харитативні цілі в Америці та на потреби в ,,Старім Краю'', як також на свою місцеву церкву.

Сьогодні Братство св. о. Николая, 13-ий Відділ УН-Союзу, має 62 членів. В Управі: Іван Зендран — голова, Петро Юрах — заступник голови, Петро Ксенич — секретар, а в Союзових справах Павло Шевчук, секретар Григорій Ільницький — касир. Вони успішно продовжують започатковану піонерами працю. Почесний член о. д-р Богдан Волошин. 13-ий Відділ має 193 членів дорослих і 91 дітей.

Степан Куропась

У ПАМ'ЯТЬ ТИХ, ЩО ПРАЦЮВАЛИ

Несподівано відходять від нас люди, які лишили по собі знак життя не лише для себе, але й для організації, для народу, для України.

В газетах не раз читаємо, що вмирають люди, які для України співали, працювали, навіть для неї страждали. Їх називають відомими патріотами, громадянами і т. п., але на ділі їх мало хто знав. Не знав тому, бо вони не заслужили на таку славу, або тому, що про них ніхто не писав і вони теж боялися пера.

Інж. Микола Ляшенко

Щоби слава не пропала, пишу про союзовця, на похоронах і поминках якого я був, пишу про інж. Миколу Ляшенка, родом з Полтавщини.

В 1939 році совєтська армія під командою малороса з Басарабії, ген. Тимошенка, вмаршувала до Західньої України, щоб її ,,визволити'' в нову неволю. Армія, зле одягнута, без провіянтів, несла на своїх штиках ,,новий лад'' — голосили гучномовці. З армією йшла цивільна влада, що мала завести новий господарський лад. Ішли інженери, агрономи й інша комуністична знать, голодна, обдерта і боса.

Інж. Микола Ляшенко йшов з новою владою встановляти господарство ,,визволеної'' землі. Дійшов він аж до Перемишля, а річка Сян мала бути кордоном. Я близько жив з Покійним і питав не раз, як вони йшли, чи хотіли, чи відчували, що дійсно визволяють Західню Україну?

,,Ішли ми голодні, хліба і цибулі, що їх ми захоплювали по дорозі, не вистачало, але мусіли ми бути горді і веселі, бо ж ми визволителі'' — говорив він. ,,Не вірили у ,,визволення'', були ми фарисеями'' — додавав.

З відступом большевиків він перейшов Сян і остався на Заході .Таборове життя, харчі, воля були раєм у порівнянні до країни, де — як казав Сталін — ,,жити стало веселіше''.

В Чікаґо був основоположником 114-го Відділу УН-Союзу. Разом з о. Мициком, парохом катедри св. Володимира, інж. Ю. Артюшенком, орг. УНСоюзу М. Ткачуком, інж. В. Бережаном, теперішнім секр. Відділу, створили добрі основи, бо Відділ вже від довшого часу висилає 3-ох делеґатів на Конвенцію. Микола Ляшенко був касиром увесь час. Він був маломовний, належав до ОУРДП Добрусу, Товариства Інженерів, був секретарем православної дієцезії єпископа Григорія. Передплачував всі журнали з Америки і Канади. За час нашого 25-річного знайомства, він на зборах ніколи не забирав слова, хіба тоді, як цього вимагала функція його уряду касира чи контролера. Здавав дуже багаті змістом звіти з Конвенцій УНСоюзу.

Тиждень перед смертю я зробив з ним умову, що ідемо у вівторок на мій хутір і будемо в сусідстві збирати суниці, що ми робили щорічно. Хата була закрита, я не міг зрозуміти, що сталося, бо Микола був обов'язковим.

Умер несподівано і мені дали знати на хуторі. Прожив 69 літ.

Похоронні відправи відслужили Владика Григорій, о. Тимофій Фин, о. Іван Христюк і о. Антін Зазуля з Накс, Індіяна. На поминках і на цвинтарі промовляв я, прощаючи Покійного від Головного Уряду УНСоюзу. Промовляв теж інж. Юрій Артюшенко, перший голова Відділу. Переведено збірку, що дала 51 дол., з чого 15 дол. на журнал ,,Православний Українець'' а 36 дол. на ,,Українські Вісті'' в Ульмі, Німеччина.

Пам'яті союзового піонера Миколи Сеника

В суботу, 24 квітня ц. р. помер у Філядельфії на 83 році життя заслужений союзовий діяч-піонер, довголітній секретар, а відтак почесний голова 45-го Відділу УНСоюзу Товариство ,,Любов'' св. п. Микола Сеник.

Покійний народився 26 лютого 1893 року в селі Бобрівники біля Бучача, а маючи 17 років молодим юнаком 1910 року приїхав до Америки і замешкав в Ню Йорку, а відтак переїхав до своїх приятелів до Чікаґо. Приїхавши туди вже як двадцятилітній юнак включився в громадську працю, а при тому цікавився і працею УН-Союзу. Тому 1916 року закладає новий Відділ ч. 80 ім. Івана Франка, до якого вписалося тоді 25 нових членів як основоположників.

1921 року покійний Микола Сеник покидає Чікаґо і переїжджає до міста братньої любови Філядельфії, де запізнає Евдокію Красій з якою одружується 1922 року. Побравшись молода пара включається у вир громадської праці. Співають у катедральному і світському хорах, виступають в аматорських гуртках, та беруть активну участь у діючих тоді організаціях міста Філядельфії.

В цей сам час покійний Микола Сеник не забував і за союзове життя, він вступає з переступним листом до 45-го Відділу Товариства ,,Любов'' і тут 1925 року його вибирають секретарем Відділу. На тому пості він залишився 48 років, себто до часу, коли 1973 року його обрано почесним головою Відділу, а секретарство перебрав молодий сумівський діяч Микола Пришляк.

Як відданий працівник Союзу Покійний на протязі тих майже п'ять декад своєї невтомної праці збагатив УНСоюз сотнями нових членів. Слід згадати і це, що покійний Микола Сеник був співорганізатором славної Філядельфійської Союзової Округи, якої був і касиром на протязі двох декад. Вісім разів Покійний був делеґатом Конвенцій УНСоюзу і напевно багато делеґатів пригадують собі Покійного, який все привозив з собою на Конвенції касету десяток союзових відзнак, якими щедро його обдаровувала Екзекутива УНСоюзу за організаційні успіхи. Згаданою касетою з союзовими відзнаками, а головно срібною відзнакою о. Григорія Грушки, Покійний дорожив, як найбільшим скарбом.

Поза союзовою працею в молодих літах Покійний був активним в збірках на допомогу Рідній Школі, ,,Просвіті'' Українським Інвалідам, Карпатським Січовикам, ЗУАДК та УККА.

Покійний Микола Сеник був щирим і відданим союзовцем. Автор цих рядків будучи головою Філядельфійської Округи завжди мав з ним гарну співпрацю. Він не жалів ні часу, труду, як це він говорив ,,для України в Америці — УНСоюзу''.

Блаженної пам'яті Микола Сеник осиротив доньку Марію та синів Володимира і Йосифа з внуками. Він також залишив назавжди велику Союзову родину Філядельфійської Округи. Нехай вільна американська земля буде йому легкою, а пам'ять про нього, як справжнього носія союзних ідей і заслуженого піонера, на завжди останеться між нами.

Степан Гавриш

Школа Українознавства у Фініксвілл, Па.

Учениці Школи Українознавства у Феніксвіллі, посередині їхній директор Михайло Феркуняк.

Школа Українознавства парохії свв. Петра і Павла у Фініксвіллі, Па., має вже за собою багато років праці. Навчання рідної мови відбувалося під опікою місцевих парохів, якими були: о. Кульчицький, о. Василь Шеремета, о. Іван Дороговнч, о. Павло Шиманський, який зумів поставити школу Українознавства на вищому рівні ніж попередньо. З допомогою прийшли Сестри Василіянки, а згодом душпастирювали: о. шамб. Степан Сулик, о. Степан Маланяк.

У парохіяльній школі чергувалися такі вчителі: д-р Еміліян Грималяк, Марія Мррачевська, Софія Циган. Сприятливі умовини настали, коли в 1967-му р. до Фініксвіллу прибув о. д-р Ізидор Нагаєвський із родиною, який від першого дня почав важку працю: писання історичних книжок, будову нового Божого храму та батьківську опіку над своїми парохіянами.

Не відставала від діяльности дружина о. Ізидора, Ольга Нагаєвська. Вона негайно зреорганізувала Школу Українознавства. Тоді зайшла потреба допоміжних сил, тому покликано до навчання: Ірину Дигдалу, Любу Мельник, Оксану Жгуту, Оксану Зелінську, а крім того ще допоміжним був Володимир Колюбінський.

Праці в школі було багато, бо о. д-р Ізидор Нагаєвський, дивлячись відкритими очима на життя і виховання, рішив додатково заснувати Відділ молодечої організації — Спілки Української Молоді (СУМА), а на відповідального за Відділ СУМА покликав Михайла Феркуняка із Філядельфії, який дістав призначення на ведення Відділу від голови Головної Управи СУМА Е. Гановського з Ню Йорку.

Праця в навчанні збільшилася для Ольги Нагаєвської, бо її бажанням було вишколити також струнну оркестру, що й увінчалося великими успіхами, а найпильнішими ученицями були сьогоднішні градуантки, які любили свою учительку як рідну матір і були їй вдячні за науку.

Після виїзду отця Нагаєвського і його дружини з Фініксвіллу, опіку над школою передано д-рові Ігореві Кунашеві, а у навчанні дітей допомагали: мгр Зеня Кунаш, Віра Трицецка й Анна Мельник, яка вела садочок.

У 1974 р. управитель школи д-р Ігор Кунаш і Батьківський комітет рішили покликати Михайла Феркуняка на вчителя в школі, а допоміжними учительками були: Анна Мельник у садочку й Романна Іванців для англомовної групи дітей.

Теперішний о. парох Іван Бекедж всеціло піклується школою, як її духовний опікун. Він найбільше турбується тим, щоб Школа Українознавства надалі існувала й розвивалася.

Окрему увагу звернено на доріст та на тих студенток у Фініксвіллі, які дістали добру підготову в місцевій Школі Українознавства. Рішено післати їх на дальшу науку до „Нашої Української Школи" при Осередку СУМА ім. УПА у Філядельфії.

По вступних іспитах директор цієї школи, д-р Олександер Лужницький, призначив їх до матуральної групи. Ними є: Христина Фуґа, Ірина Фуґа, Маруся Зелінська, Христина Ґеремеш і Романна Іванців.

У 1950 р. до Фініксвіллу прибула родина Стефана Жґути, який на прохання о. Івана Дороговича обняв культурно-освітну працю у парохії. Тоді зорганізовано мішаний церковний хор, також дитячий і юнацький хор. Мішаний хор співав на співаній Службі Божій.

Крім того в парохії відбувалися різні імпрези: концерти, відзначування роковин проголошення незалежности України — 22-го січня, Академії в пошану Тараса Шевченка, Листопадовий апель й інші виступи на сцені, які не обмежувалися лише до парохії у Фініксвіллі, але засягали до всіх довколишніх місцевостей.

Праця на культурно-освітнім полі, що її започаткував Стефан Жґута у 1950 р., дотепер безперервно втішається успіхами.

Діяли при школі батьківські комітети, а найцовше діє теперішній Батьківський комітет, у проводі якого є Михайло Коробій, голова, і члени п. Іван Іванців, Володимир Колюбінський, Павло Фуґа, Іван Війтик та ін.

Праця Батьківського комітету ніколи не переривалася, бо цей комітет завжди допомагав школі, коли тільки зайшла потреба. Треба тут подякувати всім батькам які чим-небудь спричинилися до розвитку школи.

Відбулися Загальні Збори 106-го Відділу УНСоюзу в Чікаґо

Загальні Збори 106 Відділу УНСоюзу — Братства св. о. Николая в Чікаґо, відбулися тут 23 березня ц. р. в залі Дому Відділів при Вестерн Аве. — о год. 1:30 по пол. Збори ці були Ювілейними. 106 Відділ Союзу постав в Чікаґо — перший 70 років тому.

На Зборах був приявний п. С. Гавриш — головний організатор Централі, який гостював в Чікаґо в зв'язку із Загальними Зборами Окружного Комітету, що відбулися попереднього дня. Збори викликали заінтересування членів ,тому на залі було поважне число осіб.

Загальними Зборами проводила Президія: п. Михайло Марчук — предсідник і п. Мирон Маланюк — секретар. Уступаюча Управа Відділу склала вичерпний звіт із своєї діяльности за 1975 рік.

Голова Управи п. Іванюк, привітавши приявних членів — зокрема п. Гавриша — поінформував присутніх про пророблену ним працю в звітовому році. Союзова праця сьогодні є тяжкою. Добрі часи минулися. Приєднати нових членів — тепер трудніше, як колись. Джерело нових членів це молодь, яка, на жаль, не виявляє охоти вступати в ряди Союзу. Всеодно йому вдалося — впродовж року — приєднати задовільне число нових членів. Були й втрати у Відділі, але завдяки активності й дружній співпраці членів, Управі вдалося вдержати кількість членів на належній висоті. Відділ нараховує 415 членів.

Мгр В. Ничай фінансовий і загальний секретар Відділу, поінформував зібраних про свою працю. Вона була обширна і плідна. Полагоджування членських справ, виготовлення розметів і звітів до Централі, широке листування, праця в громадських організаціях, репрезентація разом з головою Відділу — на зовні це ті справи, що ними треба було займатися беперебійно. Організуванню нових членів — присвячено багато часу. Нові члени — це життя й майбутнє Батька Союзу. Супроти цього, що при кінці 1975 року помер довголітній касир Відділу — союзовий піонер — бл .п. Михайло Попіль, — його уряд перебрав п. Михайло Марчук, який і склав докладний звіт з фінансової господарки Відділу. Вона була вповні успішна.

У звітовому році — приходів було — 16.823 дол., а розходів — 16.603 дол. В дискусії забирали слово кілька членів. Були запити до членів Управи і до приявного на Зборах пана Гавриша головного організатора УНСоюзу. Вичерпні вияснення подали п. Іванюк і мгр Ничай. Пан Гавриш — в довшому слові — вияснив всі порушені проблеми та дав відповідь на питання членів. Він висловив признання Управі Відділу за позитивну працю та вручив п. Іванюкові медалю заслуги. Пан Гавриш апелював рівночасно до приявних доложити всіх зусиль, щоб Відділ виповнив свою квоту, приєднавши в 1976 р. 46 нових членів.

По уділенні абсолюторії уступаючій Управі — одноголосно обрано нову Управу і Контрольну Комісію в такому складі: Андрій Іванюк — голова, Василь Клепач — містоголова, мгр Володимир Ничай — фін. і загальний секретар, Михайло Марчук — касир, Мирон Маланюк — рекорд. секретар.

До Контрольної Комісії ввійшли: Павло Костів, Тетяна Кухар і Микола Кекиш.

По внесках і запитах, в яких голос забирали панове — Весоловський, Маланюк і Дзємюк, предсідник закрив Загальні Збори о годині 3 по полудні. Приречення від членів Управи і Контрольної Комісії Відділу перевів п. Гавриш.

М. М

Українське Село

Як і кожнорічно — Українське Село в Глен Спей на Зелені Свята віддало поклін борцям за волю України за ходом Українсько-Американських Комбатантських Організацій.

Заупокійну Службу Божу в церкві св. Володимира, в якій взяли участь колишні українські вояки з прапорами, відправив о. І. Терлецький. По Службі Божій похід під проводом полковника В. Стека, під звуки барабанщиків з 3-го пластового юнацького куреня з Ню Йорку, перейшов під курган-могилу.

Панахиди відправляли о. протопресв. Федот Шпаченко з Бавнд Бруку і о. Іван Терлецький.

Промови виголосили: голова Об'єднання Українсько-Американських Комбатантських Організацій Гері Полчі англійською мовою і Осип Голинський українською мовою, від стейту Ню Йорку говорив стейтовий сенатор Е. Масон.

По відправах складено вінки , а молодь обкидала могилу живими квітами, віддаючи пошану і поклін тим, що життя віддали за волю України.

Д-р М. Клюфас

ЗВІТ З ПАМ'ЯТНИКОВОЇ КАМПАНІЇ

НА БУДОВУ КРАЙОВОГО УКРАЇНСЬКОГО КАТОЛИЦЬКОГО СОБОРУ ПРЕСВЯТОЇ РОДИНИ у ВАШІНГТОНІ, Д. К.

Пресове Звідомлення ч. 4. (від 1-го березня до 12-го червня 1976 р.).

Приємно нам подати до відома, що від самого започаткування, 14-го вересня 1975 р. наша Пам'ятникова Кампанія на будову Собору Пресвятої Родини у Вашінґтоні добре поступає.

Парафія Пресв. Родини у столиці Америки дала визначний приклад. До 12 червня 1976 р. — 130 родин нашої парафії вибрали пам'ятники на суму $470,667.00. Українські Отці Редемптористи, як звідомлено передше, вибрали пам'ятник в сумі $50,000.00. Крім того наші Добродії-приятелі з Америки та Канади вибрали 22 пам'ятники в сумі $36,590.00 та зложили 140 дарів на суму $2,683.50.

Пам'ятники в цій кампанії можна сплачувати продовж 5 або більше років. За останніх 9 місяців, цебто, до 12 червня загальна сума всіх пам'ятників виносить $559,940.50. Готівкою до тепер ми одержали $82,311.50.

ПАМ'ЯТНИКИ ВІД НЕ-ПАРАФІЯН
(мінімум $300.00)

$5,000.00 (готівкою) від Української Католицької Парафії Пресв. Євхаристії, Торонто, Онтаріо, Канада; $500.00 від Петра Ікаловича,Міямі Віч, Флорида; $500.00 від Альойзія Ошуста, Йорктон, Саск., Канада; $500.00 від Симена Стефанишина, Торонто, Онт. $300.00 від Марії Вайди, Ебенізер, Н. И.; $300.00 від Олександра Хомяка, Гамілтон, Онт., Канада; $300.00 від Андрія і Розалії Кушнір, Піттсбурґ, Па.

ПОЖЕРТВИ (ГОТІВКОЮ), (нижче від $300.00)

$100.00 від Анни Друґаш, Вілкс Барре, Па.; $70.00 від Евдокії Помаран, Вінніпеґ, Ман., Канада; $30.00 від Івана Голембьовського, Ню Гейвен, Конн.; по $25.00 від Івана Третяка, Філядельфія, Па.; Марія Овчаренко, Чарлстон, Ілл.; по $20.00 від Анни Вломарович, Торонто, Онт.; Марія Чучман, Торонто, Онт.; Анни Тимн, Детройт, Міч.; Софії Рути, Вінніпеґ, Ман., Канада; Юрія і Оксани Мельникович, Оверленд Парк, Канзас; Николи Граба, Монтреаль, Квебек, Канада; по $10.00 від Маврін Смит, Вашінґтон, Д. К.; Марії Руді, Бервик, Па.; Олександра Соколишина, Асторія, Н. И.; Михайла Ґучака, Спрінґфілд, Вірдж.; Юрія Ґавала, Сеймур, Конн.; Петра Палашевського, Гарісбурґ, Па.; Михайла Селешка, Торонто, Онт.; Юрія Фединського, Блумінґтон, Інд.; по $5.00 від Павла і Єлисавети Гаврилюк, Ричмонд, Вірдж.; Катрі Василькевич, Германі, Па.; Марії Карпяк, Філядельфія, Па.; по $3.00 від Алберта і Донни Мацек, Трой, Міч.; $1.00 від К. Микитки, Міямі, Флорида.

ПОЖЕРТВИ (ГОТІВКОЮ) НА СОБОР
(зібрані Ко-оп. Плай, Торонто, Онт. Канада)

$50.00 від Остапа Винницького, Вестон, Онт.; $20.00 від Дмитра Рибки, Торонто, Окс.; по $10.00 від Ко-оп. Плай, Торонто, Онт.; від Віри Зобнів, Торонто, Онт.; від Наталії Закидальської, Торонто, Онт.; Марії Віланюк, Торонто, Онт.; Ольги Зеленої, Виловдейл, Онт.; Василя Вибика, Торонто, Онт.; Параскевії Віланюк, Торонто, Онт.; М. Сороки, Торонто, Онт.; Теодора Пакуляка, Торонто, Онт.; Любови Вітопяк, Торонто, Онт.; $6.00 від Івана Федора, Торонто, Онт.; по $5.00 від Миколи Джола, Аджакс, Онт.; Ірини Романчукевич, Торонто, Онт.; А. Шуліґи, Ошава, Онт.; Осипа Левицького, Торонто, Онт.; по $2.00 від Стефанії Куницької, Торонто, Онт.; Аскольда Хмари, Торонто, Онт.; М. Скотницької, Торонто, Онт.; по $1.00 від Ф. Петровського, Торонто, Онт.; Дмитра Михайлюка, Давнсвю, Онт.; Михайла Яцишина, Порт Кредит, Онт., Канада; $10.00 від Ярослава Лаптути, Торонто, Онт., Канада. Разом $210.00.

Ми дуже вдячні членам парафії Пресв. Родини за їх жертвенний приклад, як рівнож всім нашим Добродіям-Приятелям з Сполучених Стейтів Америки та з Канади за їхню великодушну піддержку Кампанії на будову Українського Католицького Собору у Вашінґтоні. Нехай Господь благословить та винагородить кожну пожертву.

На Вашу просьбу, ми Вам вишлемо нашу 110 сторінкову Пам'ятникову Книжку про Майбутній Собор та Пам'ятникову Листу для вибору пам'ятників на будову Собору. Просимо писати до нас на адресу:

Holy Family Ukrainian Catholic Church
4817 Blagden Avenue, N.W., Washington, D.C.

о. Стефан І. Шавель, ЧНІ, Парох
о. Йосиф Деницук, ЧНІ, Директор
Адв. Михайло Варис, Голова Кампанії

Ділимося сумною вісткою з Рідними і Знайомими,
що 6-го липня 1976 р., після важкої недуги,
прийнявши Найсвятіші Тайни,
упокоїлась в Бозі, на 81-му році життя
наша Найдорожча
ДРУЖИНА, МАМА, БАБЦЯ І СЕСТРА

сл. п.

ЮЛІЯ МИКИТА

ЗАУПОКІЙНА ЛІТУРГІЯ відправиться в суботу, 10-го липня 1976 р. о год. 10-ій ранку в церкві St. Ann's Byzantine Catholic Church, Harrisburg, Pa.

ПОХОРОН Тлінних Останків на цвинтарі Факс Чейс о год. 2-ій по пол. цього ж дня.

Горем прибиті:
ВАСИЛЬ — чоловік
ЛЮБОМИР — син з дружиною МАРІЄЮ
і дітьми МАРІЄЮ, ТАНЕЮ, ТАРАСОМ
і ЛЯРИСОЮ
проф. ІВАН ПОВХ — брат в Гарісбурґу
ВАСИЛЬ ПОВХ — брат у Львові
та ближча і дальша Родина

В пам'ять нашого Незабутнього Друга
св. п. ЯРОСЛАВА МАРЧАК-БАРАНСЬКОГО
складаємо на Пласт в Чікаґо:

Омелян і Емілія ПЛЕШКЕВИЧ	$15.00
Василь і Леся БОЙКО	25.00

Повідомлення Адміністрації

З уваги на те, що в днях від 26-го ЛИПНЯ до 7-го СЕРПНЯ, включно, „Свобода" НЕ БУДЕ ПОЯВЛЯТИСЯ — проситься всіх, хто мав би на цей час якісь оголошення, надіслати їх до публікації перед тією ДВОТИЖНЕВОЮ перервою.

У БАД-ЕМСІ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

св. Письма українською мовою, яке переклав проф. Пулюй, дійсний винахідник радіо-променів. Заходами „Рутеніше рев'ю" розписано анкету серед европейських інтелектуалів, на яку відгукнулося 20 відповідей із 9-ти країн. Заговорила про цю справу преса. Цю анкету варто б опрацювати і видати так, як це зробив УВУ з перевиданням праці Петербурзької академії наук з 1905 р., що її переклав і видав у Львові проф. Михайло Грушевський.

Наступний доповідач проф. Григор Васькович, продовжуючи думку ректора Янева, навів українські заходи за знесення заборони української мови у школах та в позашкільній освіті. Коли Драгоманов назвав указ „дурнотою", то інші діячі звернулися до всіх університетів на терені України, щоб вони висловилися в цій справі. З протестами виступили професори: Антонович, Багалій, Сумцов, Молчановський, Софія Русова, Шахматов, який ствердив, що українська мова не „діялект", та інші. Їм відповів міністер Вітте, що наче б то опрацьовується „інший" закон, але не вияснив який. Вершком цих заходів була репліка Петербурзької академії 1905 р. з доказами, що указ 1876 р. більше пошкодив, як допоміг московській імперії, бо українці звернулися поза кордони Росії для свого національного вияву. Проте вчені не могли переконати московських шовіністів у всіх трьох „думах", які голосували за втримання указу.

Проф. Степан Чорній з Канади заторкнув справу „указів": Уже Петро І видав наказ „не печатать" нічого українською мовою, а „святіший" Синод заборонив церковні книги з українським правописом. Польське повстання 1863 р. дало нагоду Каткову напасти на українське прагнення самостійности як на „польську інтригу", а Юзефовичеві кликати на сполох у „Кієвлянінє" про небезпеку від Географічного т-ва, яке зразу ж і закрито. Кожний наступний цар нишком підтверджував заборону, не маючи сміливости видати її законом. Утиски українства перейняли большевики, їхня „українізація" була в дусі Емського указу. Підпільний „Український вісник" виразно ствердив, що „совєтським режим — це фашистська диктатура", а всі „укази" — історичне переємство" й тому москалі палять українські книгозбірні й архіви та вигадують щораз то нові терміни на русифікацію: то „злиття націй", то єдина „родіна", то новий шкільний закон Хрущова, і навіть пенсіонування Шелеста за, начебто, оборону української мови. Та попри всі ці драконські переслідування, в Україні лунає Симоненкове: „Ніхто не перекреслить мій народ!"

Проф. Дмитро Штогрин з ЗСА ствердив на основі бібліографічних студій, що на меморандум М. Драгоманова на слов'янському конгресі у Парижі прихильно відгукнулися чехи і поляки. Іван Франко у своїй публіцистиці дорікав українцям, що вони не здобулися бодай на таке вияснення цієї справи, як це зробила Петербурзька академія. Натомість проф. О. Пріцак дав невірний образ праці Савченка, який разом із Яном Пляню опрацював „Заборону української мови в драматургії" в 4-ох томах, з якими невідомо що сталося. Натомість слід привітати переклад „Емського указу" Ольги Войценко на англійську мову та наукову розвідку проф. Я. Рудницького про „Лінгвіцид – мововбивство".

Закінчуючи сесію, проф. К. Біда додав, що згадані бесідником праці появляться друком завдяки шановному ініціяторові проф. Я. Рудницькому. Після перерви, наступною сесією проводила д-р Оксана Борушенко з Курітіби, подякувавши від імени Паранського університету за запрошення та приємність узяти участь у конференції. І зараз таки запросила до слова канадійку Люїзу Лєп, яка так досконало вивчила українську мову, що тепер пише докторську тезу на українську тему. Вона пояснила, що завдяки митрополитові Мстиславові появився у кількох перекладах 20-ий розділ з книжки Людмили Коваленко „Тиха вода", що говорить про Емський указ, а вона сама прочитала його німецьку версію.

З черги виступила д-р Галина Сенюта з Канади, яка визбирала вислови мовознавців, що в різні часи протестували проти указу. Таким був знаменитий педагог Ушинський, а в наших часах Е. Шабліовський, який цитував Драгоманова, що „їх, українців, цілком придушено" цим указом, і чи не за те відбував „кару". Проте діяльним противником указу був народний учитель Степан Васильченко, який глибоко розумів цю трамву, яку школярам і вчителям завдали москалі своїм указом. Вдаючися до літератури, як до виховного засобу, Васильченко ставав на захист цих і тих, називаючи українського вчителя отим „перекотиполем", якого ганяли і переслідували за рідну мову.

Член-основник УВАН в Авґсбурзі, автор словника, М. Ірakліївський, — ствердив, що Александер II дещо спізнився зі своїм указом, бо перед ним уже був в українській літературі І. Котляревський з „Енеїдою", де „любов отчизни героїть", уже був Квітка зі своїми першими оповіданнями про селян в Европі, уже Павловський видав свою „Граматку", Гребінка „Ластівку", Срезневський „Запорозьку старину", Максимович пісні, Кухаренко кубанську бувальщину, Шашкевич „Русалку Дністрову" та зокрема Шевченко зі своїм „Кобзарем", а далі Кирило-Методієве Братство з „Книгами битія" Костомарова, „Основою" Куліша і т. д.

Накінець слово забрав проф. Я. Рудницький, заявляючи, що від 1967 р. він працює над „лінгвіцидом", словом, що йде далі етно- і геноциду. І коли це останнє вдалося жидам узаконити в ОН, то українці повинні видвигнути лінґвіцид, як міжнародній злочин. У кінцевих ствердженнях Світової конференції мовознавства в Канаді записано й концепцію Я. Рудницького про лінґвіцид в Україні з такими історичними фактами, як скасування 1916 р. двомовних шкіл та прилюдне спалення українських підручників, що являється лінґвіцидним актом. У світі існувало багато таких лінґвіцидних „указів", але тепер уже й малі народи домагаються прав для їхньої мови. Цього 1976 р., каталонці добилися скасування заборони їхньої мови, а ще 1938 р. малому народові романшів признали рівнорядність з іншими мовами Швайцарії. Крім того, ми, українці, мусимо домагатися в ОН зміни хартії свободи: слід домагатися не „свободи вислову", бо ж висловитися можна в іншій мові, але „свободи мови", для кожної людини і для кожного народу по-рівному.

На цьому закінчилися дві офіційні сесії, а третя, дуже незвичайна й оригінальна, мала розпочатися в год. 20-ій у готелі „Ґутенберґ" — назва якого теж пов'язана з мовою і друком...

(Закінчення буде)

Мґр Юрій Нестерчук

У днях від 1 до 4-го червня 1976 р. у Бостонському університеті відбувся симпозіюм, який спонзорували Комітет для Досліду Космосу (КОПАР) і Міжнародне Об'єднання Радіової Науки (ЮСРІ) на тему: „Геофізичне застосування обсервації сателітних сиґналів". Основним предметом доповідей і дискусії була йоносфера і її вплив на сиґнали, які передають сателіти до своїх відборних станцій на землі. У цьому симпозіюмі взяли участь науковці, дослідники і працівники сателітних станцій різних країн світу, подаючи висліди своїх дослідів із обсервації сателітних сиґналів.

У згаданому симпозіюмі взяв участь мґр Юрій Нестерчук, астрофізик, який доповідав у групі, яка займалася інструментами і майбутніми плянами для студій сателітних сиґналів. Тема доповіді: „Моделювання коливань згущення йоносферичних електронів при лінії бачення". Згадана доповідь була вислідом кількалітньої обсервації сателітних сиґналів, яку переводила фірма „Атлантик Саєнс Корп.", якої мґр Юрій Нестерчук є співвласником і заступником президента, з допомогою свого помічника Дж. Козельського і Дж. Вігунчика, працівника Ґадерд Спейс Флайт Сентер. У висліді цих дослідів встановлено, що коливання лінії бачення сателітних сиґналів можуть виказувати до 20 градусів відхилення, а тому подані сателітами сиґнали мусять бути відповідно поправлені.

Резюме з цієї доповіді поміщено в окремому бюлетені, а ціла доповідь буде надрукована в збірнику доповідей цього симпозіюму.

Мґр Юрій Нестерчук працює тепер над докторською працею з ділянки радіової астрономії, а крім цього бере активну участь у громадському житті, як голова Відділу УККА у Вашінґтоні.

ХРАМОВЕ СВЯТО В ГЛЕН СПЕЙ

Глен Спей, Н.Й. — Будівельний Комітет української православної церкви свв. апп. Павла інформує, що в неділю 11-го липня ц.р. відбудеться велике Храмове Свято, а опісля пікнік з програмою на оселі УРС „Верховина". О год. 11-перед полуднем буде відправлена урочиста Служба Божа, а опісля програма під вільном небом. Інформації можна одержати в Українській Православній Кредитівці, 304 E. 9-та вулиця, тел. 533-2980.

Розшуки

Розшукую свою родину, яка знаходиться в Америці — Дянетон або Денетон. Я з роду Марчаків Розалія Дмитрівна, з с. Береги, по чоловікові Терлецька, розшукую своїх братів Павла Марчака Ельковича та Івана Марчака Ельковича, мама їх Анна Марчак. Може хто знає їх, просимо писати на адреси:
Львівська обл.
Старий Самбір, район
Село — Терло
Терлецька Розалія Дмитрівна
або Petrunela Dowhaniuk
2829 W. 12th Street
Cleveland, Ohio 44113